

Debreceni Egyetem
Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

VIII. Különleges Bánásmód Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia

—

8th International Interdisciplinary Conference about Special Treatment

2023.04.14.

Program- és absztrakt-kötet

ISBN 978-963-490-492-2

Debreceni Egyetem
Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

ISBN 978-963-490-492-2

A konferencia szervezői/Conference Organizers:

Különleges Bánásmód Interdiszciplináris Folyóirat

Interdisciplinary Journal of Special Treatment

URL: <https://ojs.lib.unideb.hu/kulonlegesbanasmod>

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar/
Institute of Special Education of the Faculty of Education for
Children and Special Educational Needs of the University of
Debrecen (Hungary)

A konferencia támogatója/ Supporter of the Conference:

Magyar Tudományos Akadémia, Pedagógiai Bizottságának
Gyógypedagógiai Albizottsága/ Hungarian Academy of Sciences
Committee of Pedagogy Special Education Subcommittee

Kiadó/Publisher:

Debreceni Egyetem/University of Debrecen

Szerkesztette/Editors:

Mező Katalin (Ph.D) és Mező Ferenc (Ph.D)

ISBN 978-963-490-492-2

Bibliográfia

Mező, K. & Mező, F. (Szerk.)(2023). VIII. Különleges Bánásmód
Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia Program- és Absztrakt-
kötet / 8th International Interdisciplinary Conference about Special
Treatment Program and Abstract Volume [PDF]. Debreceni Egyetem,
Debrecen. ISBN 978-963-490-492-2

VIII. Különleges Bánásmód Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia
8th International Interdisciplinary Conference about Special Treatment

Tartalom

A KONFERENCIA PROGRAMJA	
THE PROGRAM OF THE CONFERENCE.....	11
ABSZTRAKTOK/ABSTRACTS.....	27
Abdínassir, Nazira LANGUAGE USE IN INTER-ETHNIC MARRIAGES IN TURKESTAN	29
Agezew, Birhanu Haile EMPLOYMENT STATUS AND ASSOCIATED FACTORS AMONG PEOPLES WITH DISABILITIES (PWDS) IN GEDEO ZONE, ETHIOPIA: IMPLICATIONS FOR EQUITY IN EDUCATION AND ECONOMIC INCLUSIVENESS.....	30
Alshawabkeh, Maram THE EFFECTIVENESS OF ETHICAL LEADERSHIP ON EMPLOYEE PERFORMANCE: SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.....	31
Aye, Su Hnin INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN HUNGARY	32
Bácsi Imréné OKOS(KOC)KA FEJLESZTŐHÁZ A HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI GYAKORLÓ ÓVODÁBAN	33
Bak Gabriella, Laoues-Czibalmos Nóra SPORTOLÁSI SZOKÁSOK VIZSGÁLATA A TANULÁS MOTIVÁCIÓK KAPCSOLATÁVAL.....	35
Balázs-Földi Emese DIGITALIZÁCIÓ ÉS ÖNÁLLÓ ÉLETVITEL.....	37
Balogh Beáta SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK AZ ÓVODÁBAN	39

Balogh Evelin PEDAGÓGUS JELÖLTEK ÉS GYAKORLÓ PEDAGÓGUSOK ISMERETEINEK VIZSGÁLATA A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGRŐL	41
Biró Barbara HATÁRTALAN LÉPÉSEK EGY ALTERNATÍV PEDAGÓGIA NYOMÁBAN	43
Bocsi Veronika A DIPLOMASZERZÉS ESÉLYÉT ALAKÍTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA KVANTITATÍV ESZKÖZÖKKEL.....	45
Buglyóné Tóth Éva TÁRSAKKAL/TÁRSASSAL A VILÁG KÖRÜL.....	47
Bujdosóné Papp Andrea MIÉRT SÍR A KROKODIL? NYELVI FEJLESZTÉS A KÉRDÉS-FELELET INTERAKCIÓRA ÉPÜLŐ GYERMEKKÖNYVEKKEL	49
Cservenák Krisztina A MÉDIATARTALMAK LEHETSÉGES BEFOLYÁSAI ÓVODÁSKORÚ GYERMEKEKRE.....	51
Dan Beáta, Szűcs Tímea, Hrabéczy Anett, Sávai-Átyin Regina, Kovács Karolina Eszter, Bacskai Katinka HA MINDENKINEK NEHEZEBB KICSIT. TANÁR-SZÜLŐ KAPCSOLATTARTÁS SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ESETÉBEN.....	53
Faroughi, Fatemeh CULTURAL DIVERSITY AND IMPLEMENTING REGGIO EMILIA APPROACH IN DUBAI.....	55
Fenyő Imre A GYERMEKEK ÉS AZ IFJÚSÁG HELYZETÉRŐL SZÓLÓ POLITIKAI VITA - 1991. A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI PARLAMENT ELSŐ POLITIKAI VITANAPJA	57

Fónai Mihály A COVID HATÁSA A KÉPZÉSRE – AHOGY A FRISSDIPLOMÁSOK LÁTJÁK.....	59
Fürné Mosoni Anita A SZÜLŐ-CSECSEMŐ/KISGYERMEK KONZULTÁCIÓ SAJÁTOSÁGAI ÉS KAPCSOLATA A GYÓGYPEDAGÓGIAI ELLÁTÁSSAL.....	61
Gargya Zoltánné JÁTÉKOS KÉPESSÉGMÉRŐ ESZKÖZ BEMUTATÁSA AZ ÓVODÁS GYEREKEK MÉRÉSÉHEZ.....	63
Gesztelyi Hermina A TANULÁSI ZAVAR ÉS A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTSÁG GYEREKIRODALMI REPREZENTÁCIÓJA – AZ ÓRANGYAL, A SIMI ÉS A RENDETLEN BETŰK, VALAMINT A MIHÁLYI CSONGOR ÉS AZ IDŐGYURMA CÍMŰ KÖTETEK PÉLDÁJÁN.....	65
Halili, Trime HOW THE MASS MEDIA AND PUBLIC DISCOURSE AFFECT INTENTIONAL COMMUNITIES: AN ETHNOGRAPHIC STUDY.....	67
Hesti Miranda COMPARATIVE MIND MAPPING OF EXPECTATION ON INTERNATIONAL STUDENTS IN HUNGARY: IS IT BEYOND EXPECTATION?.....	68
Hidegh Noémi SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK TESTNEVE- LÉSÉVEL KAPCSOLATOS ATTITŰDVIZSGÁLAT.....	69
Kakuk Eszter Zia AZ SNI GYERMEKEK KAPCSOLATA ÉS EGÉSZSÉGE KÜLÖNBÖZŐ GYÓGYÍTÓ FOGLALKOZÁSOK TERÉN.....	71
Kállai Gabriella SZÜLŐKKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS GYÓGYPEDAGÓGUS NÉZŐPONTBÓL.....	72

Kelemen-Mónus Anna A MINDENNAPI ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS A JELNYELVI TOLMÁCSOLÁS.....	74
Kertész Kíra AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ALAPÚ MAGYAR NYELV- ÉS IRODALOM HATÉKONYSÁGA TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK ESETÉBEN	76
Kis Gábor ELFOGADÁS, TOLERANCIA ÉS KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD A HARRY POTTERBEN.....	78
Kissiya, Efilina & Biczó, Gábor LUANG ISLAND: COASTAL ECOLOGY SYSTEM IN AUTHERMOST SMALL ISLANDS (ESCAOSD), MALUKU_INDONESIA	80
Kocsis Péter Csaba ROMA SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A TELEPFELSZÁMOLÁSI PROGRAMOKBAN	81
Kovács-Csatári Annamária THE INTERRELATIONSHIP OF L1 SKILLS AND L2 LEARNING IN STUDENTS LEARNING ENGLISH WITH DYSLEXIA	83
Krániczné Szabó Ágnes 4–6 ÉVES GYERMEKEK SPONTÁN NARRATÍVÁINAK GRAMMATIKAI SZERKESZTETTSÉGE	84
Laoues-Czimbalmos Nóra, Szerdahelyi Zoltán SAJÁTOS NEVELÉSBEN RÉSZESÜLŐ DIÁKOK SPORTOLÁSÁVAL KAPCSOLATOS ATTITŰDVIZSGÁLAT.....	86
Láposi Terka A BÁBOZÓ GYEREK TITKA, AVAGY A BÁBU MINT A LÉLEK KIHANGOSÍTÓJA	87
Lovás Kis Antal AZ ÁLLATASSZISZTÁCIÓ ALKALMAZÁSA A FELSŐOKTATÁSBAN.....	89

Ludmann Barbara HAGYOMÁNYOS CSALÁDTÓL A SZIVÁRVÁNY CSALÁDIG	91
Lukácsi Nóra VITAMINÓRA- AVAGY PREVENCIÓVAL AZ EGÉSZSÉGES GYEREKÉRT	93
Madili, Meryem GNAWA: SPIRITUAL SOUNDS OF HEALING SLAVERY, RITUALS, MUSIC.....	94
Maes, Fernanda Lucia THE RELATIONSHIP BETWEEN MASS MEDIA AND COMMUNICATION WITH THE PROCESS OF THE DWELLING OF HUNGARIAN IMMIGRANTS IN THE SOUTH OF BRAZIL.....	95
Medojevic, Milena INEXPLICABLE BEINGS, PHENOMENA AND EVENTS, CATEGORIZED AS MYTHOLOGICAL, AMONG THE PEOPLES OF THE SOUTH SLAVS: COLLECTIONS OF FOLK TALES, INTERVIEWS WITH STORYTELLERS AND MYTHOLOGICAL BEINGS IN MODERN NOVELS.	96
Meng, Liu THE CULTURAL DIVERSITY OF THE CHINESE COMMUNITY	97
Mező Boglárka A SZÜLŐK VÉLEMÉNYE GYERMEKÜK SPORT ÉS TÁNC TEVÉKENYSÉGEIRE EGY HAZAI ÉS KÜLFÖLDI MINTA ASPEKTUSÁBÓL.....	99
Mező Ferenc és Mező Katalin TUDOMÁNYOS ÉS MŰVÉSZETI ALKOTÓMŰHELY.....	101
Mező Ferenc és Mező Katalin A FLEXIBILITÁS VIZSGÁLATÁNAK PROBLÉMÁI	103
Nagygyörgyné Kerti Ibolya TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTSÁG-SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTÉR-ISKOLAI SIKERESSÉG	105

Nemes Magdolna	
HE ISSUES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO LEARNERS WITH A SPECIFIC LEARNING DISABILITY	106
Németh Kinga	
THE DONKEY DIED, THE SNAKE (ALMOST) SURVIVED KUWAITI FOLKTALES; WHAT HAPPENED TO HEMARAT AL GHAYLA AND NESÓP?	108
Orosz Henrietta	
MAGYARORSZÁGON ÉS KÁRPÁTALJÁN ÉLŐ FOGYATÉKOS GYERMEKET NEVELŐ CSALÁDOK ÉLETKÖRÜLMÉNYEI	110
Pálinkás Réka	
THE ROLE OF DOGS IN MAINTAINING HEALTH AND INCREASING THE PHYSICAL ACTIVITY OF DOG OWNERS	112
Petvai Petra Vivien	
GYÓGYPEDAGÓGUS HALLGATÓK MOTIVÁCIÓI AZ ÖNKÉNTESÉG TERÜLETÉN	114
Pornói Imre	
A KISEGÍTŐ ISKOLA MAGYARORSZÁGON 1920-1950 KÖZÖTT	116
Rábai Dávid	
ROMA GYERMEKEK A DEBRECENI LABDARÚGÓ AKADÉMIAÁN - EGY KVALITATÍV VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI	118
Rétháti Csilla	
LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT SZAKISKOLAI TANULÓK TANULMÁNYI EREDMÉNYESSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK BEMUTATÁSA AZ ÉSZAK- MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN.....	120

Rusli, Nor Amalina Binti PLOP, PLOP, FIZZ, FIZZ, OH WHAT A HUMANOID ROBOT AS A LEARNING ASSISTANT FOR DOWN SYNDROME (DS) CHILDREN IT IS	122
Samatova, Aziza CREATIVE TEACHING OF ASTRONOMY IN PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION.....	124
Sávai-Átyin Regina, Rusli Amalina N., Szűcs Tímea, Bacskai Katinka TEACHERS WITH NO SPECIAL NEEDS QUALIFICATIONS TEACHING IN AN INCLUSIVE CLASSROOM.....	126
Szalóki Mária A KUTYÁS TERÁPIA FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN	128
Szerdahelyi Zoltán A FIZIKAI AKTIVITÁST BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA	129
Szerepi Sándor A MAGYAR NYELVŰ ROMA/CIGÁNY KULTURÁLIS NEVELÉST FOLYTATÓ ÓVODA HELYE A NEMZETISÉGI NEVELÉSBEN.....	131
Szilárd Zsuzsanna A KÖTÖTT FORMÁJÚ MOZGÁSTEVÉKENYSÉG SNI-S GYERMEK SZEMSZÖGÉBŐL.....	133
Tamayo, Jose Antonio Lorenzo L. SAYAW NG BATI: A PERSPECTIVE ON TRANSCULTURATION OF THE SPANISH COLONIAL HERITAGE IN THE SOUTHERN TAGALOG REGION OF THE PHILIPPINES	134
Tran, Manh Kha KAFALA SYSTEM: EXPLORING THE INTERSECTIONALITY IN THE INTEGRATION OF MIGRANT WORKER TO THE JORDANIAN LABOR MARKET	135

Vargáné Nagy Anikó USING THE REGGIO APPROACH TO DEVELOP CHILDRENS' CREATIVITY	136
Veres Réka Janula BÖRTÖNBEN VÉGZETT EMPIRIKUS KUTATÁS NÉHÁNY MÓDSZERTANI SAJÁTOSSÁGA	138
Vissi Tímea EGYÜTTNEVELÉSBEN SZERZETT TAPASZTALATOK NORVÉG ÉS MAGYAR NEMZETISÉGŰ FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK ÉLETTÖRTÉNET INTERJÚIBAN.....	140
Zágonyiné Nagy Szilvia AZ IDEJÉBEN ELKEZDETT SZENZOMOTOROS FEJLESZTÉS	142

A KONFERENCIA PROGRAMJA/THE PROGRAM OF THE CONFERENCE

REGISZTRÁCIÓ: 9.30-10.00

A regisztráció helyszíne:

KONFERENCIA TEREM (D002)

DE GYGYK,

4220, Hajdúböszörmény, Désány u 1-9.

10.00-11.15 A rendezvény megnyitása/ Opening ceremony

**A megnyitó linkje az online résztvevők számára / Link to the
opening for online participants:**

<https://unideb.webex.com/unideb.hu/j.php?MTID=mb7f26e8549575b3b37cdb477d95d585d>

Idő/Time	PROGRAM/PROGRAM
10.00-10.05	A DE GYGYK gyógypedagógia szakos hallgatóinak előadása / A performance by students of major of the special education teacher at the DE GYGYK
10.05-10.15	Megnyitó/Opening Gortka-Rákó Erzsébet (Ph.D.)/ Erzsébet Gortka- Rákó (Ph.D.) a Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar Dékánja/ Dean of Institute of Special Education of the Faculty of Education for Children and Special Educational Needs of the University of Debrecen (Hungary)
10.15-10.25	Köszöntő: Debreceni Egyetem Greetings: University of Debrecen
10.25-10.35	Köszöntő: Hajdúböszörmény város vezetése Greetings: The leadership of the city of Hajdúböszörmény

10.35-10.45	Köszöntő a Különleges Bánásmód Folyóirat szerkesztőségétől/Greetings from the editorial office of the Special Treatment Journal Mező Ferenc (Ph.D.) /Ferenc Mező (Ph.D.) főszerkesztő/ Editor-in-Chief
10.45-11.30	Plenáris előadás/ Plenary lecture EGYRE TÖBB A VISELKEDÉSI PROBLÉMA?- KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZADÁSI KÍSÉRLETEK/ MORE AND MORE BEHAVIORAL PROBLEMS? - QUESTIONS AND ATTEMPTS FOR RESPONSES Radványi Katalin (Ph.D.) főiskolai tanár, Apor Vilmos Katolikus Főiskola / Apor Vilmos Catholic College
11.30-11.50	Plenáris előadás/ Plenary lecture Felkért előadó UNICEF Európai és Közép-Ázsiai Regionális Iroda
11.50-11.55	Johann Sebastian Bach:6.D-dúr Csellószvit Sarabande tétele Előadóművész: Péter Csaba (DE GYGYK) Performer: Csaba Péter (DE GYGYK)
11.55-12.00	A megnyitó ceremónia zárása Closing of the opening ceremony

LUNCH BREAK: 12.00-13.00

13.00-16.00 SZEKCIÓ ELŐADÁSOK /LECTURES, SECTIONS

1. SZEKCIÓ /1. SECTION

Különleges bánásmód a sajátos nevelési igény oldaláról Special Treatment from the Perspective of Special Educational Needs

Helyszín: Konferencia terem – D002 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=mb7f26e8549575b3b37cdb477d95d585d>

Szekcióvezető: Dr. Mező Katalin (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
13.00- 13.15	Kállai Gabriella (Ph.D.)	Szülőkkel való együttműködés gyógypedagógus nézőpontból	
13.15- 13.30	Vissi Tímea (Ph.D.)	Együttnevelésben szerzett tapasztalatok norvég és magyar nemzetiségű fogyatékossgal élő személyek élettörténet interjűiben	
13.30- 13.45	Mező Ferenc (Ph.D.) És Mező Katalin (Ph.D.)	A flexibilitás vizsgálatának problémái	
13.45- 14.00	Nagygyörgyné Kerti Ibolya	Tanulásban akadályozottság- szociokulturális háttér-iskolai sikeresség	
14.00- 14.15	Rétháti Csilla	Lemorzsolódással veszélyeztetett szakiskolai tanulók tanulmányi eredményességére vonatkozó adatok bemutatása az Észak- magyarországi régióban	
14.15- 14.30	Mező Ferenc (Ph.D.), Mező Katalin (Ph.D.)	Tudományos és Művészeti Alkotóműhely	

Szünet 14.30-15.00

Szekcióvezető: Dr. Balázs-Földi Emese (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
15.00- 15.15	Balogh Evelin	Pedagógus jelöltek és gyakorló pedagógusok ismereteinek vizsgálata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségről	
15.15- 15.30	Balázs-Földi Emese (Ph.D.)	Digitalizáció és önálló életvitel	
15.30- 15.45	Biró Barbara	Határtalan lépések egy alternatív pedagógia nyomában	
15.45- 16.00	Dan Beáta, Szűcs Tímea, Hrabéczy Anett, Sávai-Átyin Regina, Kovács Karolina Eszter (Ph.D.), Bacskai Katinka (Ph.D.)	Ha mindenkinek nehezebb kicsit. Tanár-szülő kapcsolattartás sajátos nevelési igényű tanulók esetében	
16.00- 16.15	Kelemen- Mónus Anna	A mindennapi esélyegyenlőség és a jelnyelvi tolmácsolás	

2. SZEKCIÓ/ 2. SECTION

Special Treatment in the Light of Interculturality

(English-language section)

A különleges bánásmód az interkulturalitás tükrében

Helyszín: 6. terem – A26 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m1292e7d45f5cf0c17fc30ed91ad2bd46>

Szekcióvezető: Tóth, Norbert (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
13.00- 13.15	Madili, Meryem	Gnawa: Spiritual Sounds of Healing Slavery, Rituals, Music	
13.15- 13.30	Maes, Fernanda Lucia	The Relationship Between Mass Media and Communication With the Process of the Dwelling Of Hungarian Immigrants in the South of Brazil	
13.30- 13.45	Medojevic, Milena	Inexplicable Beings, Phenomena and Events, Categorized as Mythological, Among the Peoples of the South Slavs: Collections of Folk Tales, Interviews with Storytellers And Mythological Beings in Modern Novels.	
13.45- 14.00	Meng, Liu	The Cultural Diversity of The Chinese Community	
14.00- 14.15	Németh, Kinga	The Donkey Died, the Snake (Almost) Survived Kuwaiti Folktales; What Happened To Hemarat Al Ghayla And Nesóp?	

14.15- 14.30	Tamayo, Jose Antonio Lorenzo L.	Sayaw Ng Bati: A Perspective on Transculturation of the Spanish Colonial Heritage in the Southern Tagalog Region of the Philippines	
14.30- 14.45	Tran, Manh Kha	Kafala System: Exploring the Intersectionality in the Integration of Migrant Workers To The Jordanian Labor Market	

Szünet 14.45-15.00

Szekcióvezető: Nemes, Magdolna (Ph.D.) (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
15.00- 15.15	Abdinassir, Nazira	Language Use in Inter-Ethnic Marriages in Turkestan	
15.15- 15.30	Alshawabkeh, Maram	The Effectiveness of Ethical Leadership on Employee Performance: Systematic Literature Review	
15.30- 15.45	Aye, Su Hnin	Internationalization of Higher Education in Hungary	
15.45- 16.00	Faroughi, Fatemeh	Cultural Diversity and Implementing Reggio Emilia Approach in Dubai	
16.00- 16.15	Halili, Trime	How the Mass Media and Public Discourse Affect Intentional Communities: An Ethnographic Study	
16.15- 16.30	Kissiya, Efilina & Biczó Gábor (Prof. Ph.D.)	Luang Island: Coastal Ecology System In Authermost Small Islands (Escaosd), Maluku_Indonesia	
16.30- 16.45	Nemes Magdolna (Ph.D.)	The Issues of Teaching Foreign Languages to Learners with a Specific Learning Disability	

3. SZEKCIÓ/3. SECTION

Supply of Children/Students with Special Treatment in the Public Education

(English-language section)

Akülönleges bánásmódot igénylő gyermekek/tanulók ellátása köznevelésben

Helyszín: 7. terem – A027 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m5d8a752ef4ce3f1f3fd4138d03c800a2>

Szekcióvezető: Vargáné Dr. Nagy Anikó (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus):	Title of the presentation Az előadás címe:	Type Típus
13.00- 13.15	Agezew, Birhanu Haile	Employment Status and Associated Factors among Peoples with Disabilities (PWDs) in Gedeo Zone, Ethiopia: Implications for Equity in Education and Economic Inclusiveness	
13.15- 13.30	Hesti Miranda	Comparative Mind Mapping Of Expectation On International Students In Hungary: Is It Beyond Expectation?	
13.30- 13.45	Kovács- Csatári Annamária (Ph.D.)	The Interrelationship of L1 Skills and L2 Learning in Students Learning English with Dyslexia	
13.45- 14.00	Rusli, Nor Amalina Binti	Plop, Plop, Fizz, Fizz, Oh What A Humanoid Robot As A Learning Assistant For Down Syndrome (Ds) Children It Is	
14.00- 14.15	Samatova, Aziza	Creative teaching of astronomy in preschool and primary education	

14.15- 14.30	Sávai-Átyin Regina, Rusli Amalina N. , Szűcs Tímea , Bacskai Katinka (Ph.D.)	Teachers With No Special Needs Qualifications Teaching In An Inclusive Classroom	
14.30- 14.45	Vargáné, Nagy Anikó (Ph.D.)	Using The Reggio Approach to Develop Childrens' creativity	

4. SZEKCIÓ/4. SECTION

A gyermekkultúra szerepe a különleges bánásmódot igénylő gyermekek/tanulók nevelésében

The Role of Children's Culture in the Education of Children/Students with Special Treatment

Helyszín: 19. terem – C208 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m2b22948866ae98dd197046a38b214a9b>

Szekcióvezető: Bujdosóné Dr. Papp Andrea (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
13.00- 13.15	Bujdosóné Papp Andrea (Ph.D.)	Miért sír a krokodil? Nyelvi fejlesztés a kérdés-felelet interakcióra épülő gyerekkönyvekkel	
13.15- 13.30	Gesztelyi Hermina (Ph.D.)	A tanulási zavar és a tanulásban akadályozottság gyerekirodalmi reprezentációja – az Órangyal, a Simi és a rendetlen betűk, valamint a Mihályi Csongor és az időgyurma című kötetek példáján	
13.30- 13.45	Kertész Kíra	Az élménypedagógiai alapú magyar nyelv- és irodalom hatékonysága tanulásban akadályozottak esetében	
13.45- 14.00	Kis Gábor (Ph.D.)	Elfogadás, tolerancia és különleges bánásmód a Harry Potterben	
14.00- 14.15	Láposi Terka	A bábozó gyerek titka, avagy a bábu mint a lélek kihangosítója	
14.15- 14.30	Krániczné Szabó Ágnes (Ph.D.)	4–6 éves gyermekek spontán narratíváinak grammatikai szerkesztettsége	

5. SZEKCIÓ/5. SECTION

A mozgás szerepe a különleges bánásmódot igénylő gyermekek/tanulók nevelésében

The Role of Movement in the Education of Children/Students with Special Treatment

Helyszín: 4. terem – C102 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb->

[hu/j.php?MTID=maaba118bab92d5b5cc5836ab5125afb3](https://unideb.webex.com/unideb-)

Szekcióvezető: Rábai Dávid (Ph.D.)

Time Idő	Name Név (titulus):	Title of the presentation Az előadás címe:	Type Típus
13.00- 13.15	Szilárd Zsuzsanna (Ph.D., Habil.)	A kötött formájú mozgástevékenység SNI-s gyermek szemszögéből	
13.15- 13.30	Laoues- Czimbalmos Nóra, Szerdahelyi Zoltán	Sajátos nevelésben részesező diákok sportolásával kapcsolatos attitűdvizsgálat	
13.30- 13.45	Pálinkás Réka, Müller Anetta (Prof., Ph.D.)	The role of dogs in maintaining health and increasing the physical activity of dog owners	
13.45- 14.00	Rábai Dávid (Ph.D.)	Roma gyermekek a Debreceni Labdarúgó Akadémián - egy kvalitatív vizsgálat eredményei	
14.00- 14.15	Szerdahelyi Zoltán	A fizikai aktivitást befolyásoló külső tényezők vizsgálata	

Szünet 14.15-14.30

Szekcióvezető: Dr. Rábai Dávid (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
14.30- 14.45	Bak Gabriella, Laoues- Czimbalmos Nóra	Sportolási szokások vizsgálata a tanulás motivációk kapcsolatával	
14.45- 15.00	Hidegh Noémi	A sajátos nevelési igényű tanulók testnevelésével kapcsolatos attitűdvizsgálat	
15.15- 15.30	Kakuk Eszter Zia	Az SNI gyermekek kapcsolata és egészsége különböző gyógyító foglalkozások terén	
15.30- 15.45	Mező Boglárka	A szülők véleménye gyermekük sport és tánc tevékenységeire egy hazai és külföldi minta aspektusából	

6. SZEKCIÓ/6. SECTION

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése kora gyermekkorban

Education of Children with Special Treatment in Early Childhood

Helyszín: Földszinti előadó – A029 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m844028f6a588d964be50cca1fe95d71e>

Szekcióvezető: Dr. Szerepi Sándor (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
13.00- 13.15	Balogh Beáta	Sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodában	
13.15- 13.30	Cservenák Krisztina	A médiatartalmak lehetséges befolyásai óvodáskorú gyermekekre	
13.30- 13.45	Fürné Mosoni Anita	A szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció sajátosságai és kapcsolata a gyógypedagógiai ellátással	
13.45- 14.00	Szerepi Sándor (Ph.D.)	A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda helye a nemzetiségi nevelésben	
14.00- 14.15	Bácsi Imréné	Okos(koc)ka Fejlesztőház a Hajdúböszörményi Gyakorló Óvodában	
14.15- 14.30	Buglyóné Tóth Éva	Társakkal/társassal a világ körül	

Szünet 14.30-14.45

Szekcióvezető: Dr. Szerepi Sándor (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
14.45- 15.00	Gargya Zoltánné	Játékos Képességmérő eszköz bemutatása az óvodás gyerekek méréséhez	
15.00- 15.15	Lukácsi Nóra	Vitaminóra- avagy prevencióval az egészséges gyerekért	
15.15- 15.30	Szalóki Mária	A kutyás terápia fejlesztési lehetőségei az óvodában	
15.30- 15.45	Zágonyiné Nagy Szilvia	Az idejében elkezdett szenzomotoros fejlesztés	

7. SZEKCIÓ/7. SECTION

A különleges bánásmód interdiszciplináris aspektusai Interdisciplinary Aspects of Special Treatment

Helyszín: Emeleti előadó – A114 (DE GYGYK)

Belépési link az online résztvevők számára /

Meeting link for online participants:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m5cf15c5091529ae92e56bed56f3ae38a>

Szekcióvezető: Dr. habil Bocsi Veronika (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe:	Type Típus
13.00- 13.15	Bocsi Veronika (Ph.D., habil.)	A diplomaszerezés esélyét alakító tényezők feltárása kvantitatív eszközökkel	
13.15- 13.30	Fónai Mihály (Ph.D.)	Fónai Mihály: A COVID hatása a képzésre – ahogy a frissdiplomások látják	
13.30- 13.45	Pornói Imre (Ph.D.)	A kisegítő iskola Magyarországon 1920-1950 között	
13.45- 14.00	Fenyő Imre (Ph.D.)	A gyermekek és az ifjúság helyzetéről szóló politikai vita - 1991. A rendszerváltás utáni parlament első politikai vitanapja	
14.00- 14.15	Lovas Kis Antal (Ph.D., habil.)	Az állatassisztencia alkalmazása a felsőoktatásban	
14.15- 14.30	Kocsis Péter Csaba	Roma szervezetek részvétele a telegfelszámolási programokban	

Szünet 14.30-14.45.

Szekcióvezető: Dr. habil Bocsi Veronika (DE GYGYK)

Time Idő	Name Név (titulus)	Title of the presentation Az előadás címe	Type Típus
15.00- 15.15	Ludmann Barbara	Hagyományos családtól a szivárvány családig	
15.15- 15.30	Orosz Henrietta	Magyarországon és Kárpátalján élő fogytékos gyermeket nevelő családok életkörülményei	
15.30- 15.45	Petvai Petra Vivien	Gyógypedagógus hallgatók motivációi az önkéntesség területén	
15.45- 16.00	Veres Réka Janula	Börtönben végzett empirikus kutatás néhány módszertani sajátossága	

ABSZTRAKTOK/ABSTRACTS

LANGUAGE USE IN INTER-ETHNIC MARRIAGES IN TURKESTAN

ABDINASSIR, NAZIRA

University of Debrecen

(Kazakhstan)

E-mail: nazzira.abdinassir@gmail.com

Theoretical background: the study will be based on focusing of the following aspects: the level of integration of various ethnic groups living in this region together with the Kazakh people; their relationship with each other in everyday life; culture: traditions and customs, celebrating national holidays, sacred rituals on important events during life according to the beliefs, preparation of national dishes, degree of preservation of national values; the language used in everyday life; religion, beliefs, rules in everyday life according to Islam, sexual upbringing; the educational system, the sphere of life that reflects their history and national values of each ethnic groups; other significant spheres of everyday life will be given through the prism of two important issues are considered: their social structure form and inter-ethnic marriage. Research methods: all above mentioned cultural aspects will be taken into account through deductive type of study, sampling method, qualitative research, abstraction and comparative analyses of diachronic complexions of culture. Assess the level of influence of civilization on these processes on each ethnic group. The main methods which will be used in the research, as gathering the facts first. Then the methods of ordering, partial generalization, scientific generalization of the collected facts are used. Deductive reasoning method is working from the general to the more specific. According to the deductive method of research we will go from giving overall information to more detailed explaining deeply. The main research question: How works the multiethnic coexistence of this region in families through interethnic marriages? If Kazakhstan is a multi-ethnic country, how do people of other diverse ethnic groups live in a peaceful society? The object of the research: interviews and questionnaires with people of varied ethnoses, personal experience, products reflecting the specifics of interethnic marriage.

**EMPLOYMENT STATUS AND ASSOCIATED
FACTORS AMONG PEOPLES WITH DISABILITIES
(PWDS) IN GEDEO ZONE, ETHIOPIA:
IMPLICATIONS FOR EQUITY IN EDUCATION AND
ECONOMIC INCLUSIVENESS**

AGEZEW, BIRHANU HAILE

University of Debrecen

(Ethiopia)

E-mail: birhanugra2003@gmail.com

The issue of employment among persons with disability is a worldwide concern. There exist significant numbers of factors associating with the employment status of PWDs. This study is meant to assess the employment status and associating factors among persons with disabilities in Gedeo zone, Ethiopia. A quantitative research involving crosstabs of frequencies and binary logistic regression was employed to analyze the data collected from the research participants. The results in the study revealed the employment status of persons with disability found to around 58 percent, which represents a huge gap with those without as the employment rate is more than 80 percent according to CSA (2020). It also identified associating factors like, type of disability, severity level of disability, education qualification, and socio-economic conditions found to have a determining predictive effect on employment status of such groups of people. This study therefore implies, as the employment rate of PWDs is lower compared to those without. It also denotes there exist a huge inequality gap in economic inclusiveness and the education level of most such people was not found to be beyond high school graduates, which in turn adversely hindered their economic benefits.

THE EFFECTIVENESS OF ETHICAL LEADERSHIP ON EMPLOYEE PERFORMANCE: SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

ALSHAWABKEH, MARAM

University of Debrecen

E-mail: maramshawabkeh97@yahoo.com

This paper's goal is to develop an appropriate systematic literature review of the research that has investigated how ethical leadership affects employees' performance within an enterprise. The growth of multinational corporations provides a new dimension to the investigation of leadership that takes into account the effect of diverse country cultures. This systematic literature review analyzed publications and articles published within the last decade (2009- 2020). Based on the overall research of the 19 analyzed studies top managers, leaders, and supervisors are supposed to set a good example for their team members and employees by modeling ethical behavior. The effectiveness of top managers and leaders on employees and their performance has been thoroughly investigated in many research. All hypotheses were supported by the data collected from 19 papers, which showed that ethical leadership improves employees' in-role job performance. These findings have important research and practical consequences. Additionally, since ethical leadership is seen to be essential in enhancing the accepted business strategy in the achievement of organizations' objectives and goals, this research will concentrate on the effects of an ethical leadership style on the performance of employees.

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN HUNGARY

AYE, SU HNIN

University of Debrecen

(China)

E-mail: suhninaye.edu@gmail.com

The most important aim of this study is to give a wider overview on the internationalisation of the Hungarian higher education system. The European policies and programmes that are significant in the internationalisation of Hungarian higher education will be explained herein. Following this presentation, the national agency for internationalisation and its programmes with a special emphasis on its flagship programme, the Stipendium Hungaricum Scholarship programme will be described. With the help of statistical databases from the Education Office, and Tempus Public Foundation (TPF), significant trends will be analysed based on the most updated data in the field of ingoing and outgoing student mobility. We will also use the Hungarian subsample (N= 7547) from the Eurostudent VII database, and discuss study mobility experiences of both domestic and international students from several aspects; demographics, transition and access, types and modes of study and socio-economic background. We will also provide international comparison from some aspects. Our findings confirm the results about the unbalanced nature of inbound and outbound mobility and the existing differences in the field of access.

OKOS(KOC)KA FEJLESZTŐHÁZ A HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI GYAKORLÓ ÓVODÁBAN

BÁCSI IMRÉNÉ

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája
(Hungary)

E-mail: bacsii@ped.unideb.hu

Kutatási eredmények igazolják, hogy a koragyermekkorai tapasztalatok (az első nyolc évben) rövidtávon hatást gyakorolnak a kognitív, szociális és érzelmi fejlődésre, hosszú távon pedig hatnak az iskolai előmenetelre, és a későbbi életben való boldogulásra (OECD, Education at a Glance 2014). A mérés – értékelés – fejlesztés egyre inkább az oktatás-nevelés középpontjába került. Az OECD országokban végzett PISA felmérések alapján gyerekeink tanulmányi eredménye gyengülő tendenciát mutat. Ezért a célzott, adekvát képességfejlesztést a szakemberek is kardinális témaként kezelik. Az OECD országokban, az utóbbi években - és hazánkban is a közelmúltban - felélénkült a politika figyelme a kisgyermekkorai nevelés és gondozás iránt. Az Alapprogram szellemisége is egyértelmű irányvonalat jelöl ki az óvodapedagógusok számára: „A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez...”

Fejlesztőpedagógusként közel 20 éve foglalkozom csoporton kívüli óvodai, kis létszámú gyermek csoport (6-8 fő) fejlesztési lehetőségeivel. Óvodásgyermekeim életútjának nyomon követése során magam is gyakran találok zavaró tanulási zavart okozó részképességek fejletlenségével. Ezen problémák legtöbb esetben játékos képességfejlesztéssel megelőzhetőek, illetve az időben feltárt problémákon még óvodáskorban szakember segíthet. Hiszen az iskolai

oktatás tempója mellett a lemaradó gyerekeknek nagyon nehéz a hiányosságokat pótolnia. Gyakorlati tapasztalataim alapján úgy gondolom, hogy a differenciált képességfejlesztés, részképességek megfelelő szintre hozása indokolt esetben kiscsoportos fejlesztéssel a leghatékonyabb. Lelkesedésem máig töretlen a sok-sok gyermeki, szülői és munkatársi elismerésnek köszönhetően. Folyamatosan törekszem innovatív eszközök és módszerek kipróbálására. A fejlesztés eredményességének egyik kulcsa az életkornak leginkább megfelelő eszközök választása. A foglalkozásokon használt OKOS(KOC)KA Fejlesztő Kockajáték-család - melyet Dr. Kelemen Lajos pszichológus, Török Ádámné Drubics Éva logopédus és Varjúné Legát Katalin fejlesztőpedagógus által képviselt szakmai team fejlesztette ki - kiváló lehetőséget teremt a képességek játékos fejlesztésére. A Kockajáték-család hét témakörben ajánl, játékos fejlesztési lehetőséget. Szinte lefedi a képességekörök egészét (vizuális észlelés, akusztikus észlelés, számolás, anyanyelvi nevelés, testséma, térészlelés, mese-és szövegfeldolgozás). Az OKOS(KOC)KA Fejlesztő Kockajáték-család használatának legnagyobb előnye, hogy a játékokon túl megfelelő szakképesítés birtokában diagnosztikus eszközként is felhasználható. Éppen ezért a mérés és a fejlesztőprogram megvalósulása során a Kockajáték-család mindkét funkcióját hasznosítani tudom, a feladatlapokat kiválthatom az okos kockákkal. A foglalkozások alatt a gyerekek motiváltak, aktívak, érdeklődőek. Szülők visszajelzéseiből tudom, hogy esténként a gyerekek élménybeszámolót tartanak az "okoskás" tevékenységekről. Nemcsak a foglalkozások megvalósításában veszek részt, hanem a program fejlesztő hatását bemeneti és kimeneti mérésekkel már több éve vizsgálom, értékelem.

SPORTOLÁSI SZOKÁSOK VIZSGÁLATA A TANULÁS MOTIVÁCIÓK KAPCSOLATÁVAL

BAK GABRIELLA, LAOUES-CZIMBALMOS NÓRA

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
(Hungary)

E-mail: bakgabica0116@gmail.com

A sportolás számos jótékony hatással van a mentális egészségre, többek között segíti a magabiztosság fejlesztését, az önismeret kialakítását és csökkenti a stresszt, amely az élet minden szakaszában megjelenik. Ugyanakkor a sport által olyan készségeket, módszereket tanulhatunk meg, amelyeket később a tanulmányaink során is alkalmazhatunk, mint például a problémamegoldó készség, csapatmunka és az empátia kifejezése. Tanulmányaink során számos stresszokozó tényező jelenhet meg a magas óraszámoknak, az órákra való felkészülésnek és a szoros határidőknek köszönhetően. A tananyag növekedésével pedig egyenes arányban csökken az idő is, amelyet a hallgatók sportolásra szánnak, a diákok/hallgatók háttérbe szorítják a sportot és azokat a tevékenységeket, amelyek a mentális egészség fejlesztéséhez elengedhetetlenek, annak érdekében, hogy eleget tudjanak tenni mindennapi kötelességeiknek.

Kutatásunk középpontjában a sportolási szokások és a tanulmányok terén kimutatott motiváció kapcsolata áll. Felmérésünkben megvizsgáljuk, hogy a sport milyen hatással van a Debreceni Egyetem hallgatóinak tanulmányi eredményeire, hogyan befolyásolja teljesítményüket a tanulás terén. Fontosnak tartottuk felmérni, hogy a hallgatók mennyire tartják fontosnak a fizikális egészség mellett a mentális egészséget, megvizsgáljuk, hogy milyen eszközöket, szokásokat alkalmaznak annak fenntartása érdekében. Összehasonlítjuk, hogy azok

a hallgatók akik sportolnak milyen mértékben voltak elégedettebbek tanulmányi eredményeikkel, azokkal a hallgatókkal szemben, akik nem végeznek testmozgást. Felmérjük, hogy mennyire tartják fontosnak a sport alkalmazását az oktatás terén. A tanulmányban kérdőíves módszert alkalmaztunk. Az adatokat SPSS statisztikai program segítségével dolgoztuk fel, melynek során az alapstatisztikán túl (átlag, medián, módusz, szórás) az összefüggések vizsgálatára Chi négyzet próbát alkalmaztunk. A szignifikáns eltérést a kutatás során $p < 0,05$ érték alapján elemeztük.

DIGITALIZÁCIÓ ÉS ÖNÁLLÓ ÉLETVITEL

BALÁZS-FÖLDI EMESE (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: balazs.foldi.emese@ped.unideb.hu

A fogyatékossgal élő emberek önálló életvitelének és önrendelkezésének megvalósulása egyre inkább meghatározza a gyógypedagógiai és a szociálpolitikai diskurzust. Az önálló életvitel és az önrendelkezés azt jelenti, a fogyatékossgal élő emberek számára lehetővé válik a szabad választás, illetve döntéshozatal, valamint a másoktól független életvitel megteremtése. Az önálló életvitel mozgalom elvei közé tartoznak a normalizáció, az integráció, az autonómia, az önrendelkezés elve, melynek teljesülése esetén a fogyatékossgal élő emberek mindennapi életvitele a többségi társadalom tagjainak életviteléhez igazodik. Az információs technológiák és innovációk nemcsak a gazdasági és a társadalmi élet működését formálják át, hanem az állampolgárok mindennapi életét is. Előtérbe kerülnek az infokommunikációs és digitalizációs eszközök, az azokon keresztül elérhető szolgáltatások, melyek elérhetővé teszik és megkönnyítik a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az infokommunikációs eszközök lehetőséget biztosítanak a fogyatékossgal élő emberek számára is, hogy növeljék társadalmi szerepvállalásukat. A digitális eszközök és applikációk sikeresen elősegíthetik a társadalomban fellelhető akadályok és korlátok felszámolását. Az Európai Unió támogatásával az egyenlő esélyű hozzáférés és akadálymentesség jegyében kifejlesztésre kerülő infokommunikációs alkalmazások támogatják a személyi segítő nélküli, autonóm és független, önrendelkező életvitel megteremtését a fogyatékossgal élő személyek számára. A

konferencia előadás során bemutatjuk az önálló életvitel és az önrendelkezés filozófiáját, a fogyatékossgal élő személyek független, autonóm életének akadályait, illetve lehetőségeit. Valamint feltárjuk a digitális eszközök és alkalmazások önálló életvitel megteremtésében játszott szerepét. Bemutatjuk azokat a legjelentősebb alkalmazásokat, melyek az elmúlt évtizedben kifejlesztésre kerültek, és elősegítik a független élet megteremtésének lehetőségét. Mindez rávilágít arra, hogy szükséges javítani a fogyatékossgal élő személyek digitális kompetenciáját, valamint digitális esélyegyenlőségét.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK AZ ÓVODÁBAN

BALOGH BEÁTA

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája
(Hungary)

E-mail: baloghb@ped.unideb.hu

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma az utóbbi években ugrásszerűen megnövekedett, aminek következményeként az óvodai integrációs folyamat alapvető változásokat kíván. Ennek felismerése a törvényi szabályozók változtatását tette szükségessé. A tipikustól eltérő fejlődésű gyermekek nevelése, oktatása egyedi, különleges módszereket igényel, amire az elméleti oktatás keretein belül kevés tapasztalatot szerezhetnek a hallgatók a felsőoktatási tanulmányaik során. Mindez konfliktushelyzeteket teremt a mindennapi gyakorlatban. A korábbi nevelési szemlélet szerint a fejlődésben eltérést mutató gyermekek befogadását az arra kijelölt intézmények vállalták, a fenntartó támogatásával biztosított keretek között. Ez a mai viszonylatban tarthatatlan, a hasonló gondokkal küzdő gyermekek számának megemelkedése miatt. Az óvodák azonban nem kapnak elég támogatást az SNI, BTMN-es gyermekek fogadására, nevelésére. A téma kutatása az elmúlt évtizedben egyre intenzívebbé vált. Azt gondolom, hogy a mindennapi életben nem csak az óvodapedagógusokat, de az óvodában dolgozókat egyaránt fel kell készíteni az eltérő fejlődést mutató gyermekek fogadására, nevelésének módszereire, lehetőségeire, a támogató nevelés szükségességére. Ezen túl, kiemelten fontosnak tartom a családok támogatását is. Korábbi szakmai tapasztalataim alapján megerősítést kaptam a hasonló helyzetben élő családok mentális támogatásának fontosságáról. Ezt a jó gyakorlatot számos külföldi

országban bevált módszerként alkalmazzák. Hazánkban is megjelentek a hasonló törekvések, de főként a betegség okozta problémával küzdők köreiben. Ez a teher azonban több oldalról kívánja a támogatást. A szülők tanácstalansága, szégyen érzete, bizonytalansága miatt sok időt veszíthetünk a korai fejlesztés elkezdéséig. A meggyőzés feladatai általában az óvodapedagógusokat terhelik. Előadásomban a következő kérdésekre keresem a választ: 1) az SNI-s gyermeket nevelő szülők támogatási lehetőségeire, 2) az óvodapedagógusok módszertani és mentális felkészítésének meghatározó szerepére, 3) az intézmény működési struktúrájának átalakítására, a probléma kezelése szempontjából (munkaidő, feladatok, eljárások), 4) a településen működő támogató szervek, intézmények kooperációs feladatairól. A kérdés nem újszerű, de a megvalósítási folyamat mindenki feladata az eltérő fejlődést mutató gyermekek fejlesztésének elősegítése érdekében.

**PEDAGÓGUS JELÖLTEK ÉS GYAKORLÓ
PEDAGÓGUSOK ISMERETEINEK VIZSGÁLATA A
BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI
NEHÉZSÉGRŐL**

BALOGH EVELIN

Széchenyi István Egyetem
(Hungary)

E-mail: ewelin.balogh@gmail.com

Számos tényező mellett a pedagógusok ismeretei, a munkavégzés körülményei nagymértékben meghatározzák a különleges bánásmódot igénylő gyermekek sikeres együttnevelést. A pedagógusok sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget mutató gyermekekről alkotott képük befolyásolja a mindennapi nevelő- oktató tevékenységüket, hajlandóak-e új módszereket és technikákat alkalmazni. Az atipikus fejlődésmenttel bíró gyermekek és tanulók sajátosságainak ismerete és megértése nélkül az elfogadó pedagógiai közeg kialakítása lehetetlen. A különleges bánásmódot igénylő tanulók sikeres óvodai és iskolai előmenetele érdekében elengedhetetlen lenne, hogy a pedagógusok értsék, elfogadják és megfelelő módon tudják segíteni a gyermekeket. Kutatásom célja volt megismerni a pedagógus hallgatók és a gyakorló pedagógusok ismereteit a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget mutató gyermekekről. Továbbá a pályán lévő pedagógusok esetében megvizsgáltam, hogy miként vélekednek az együttnevelés megvalósulásának hatékonyságáról. A felmérés 350 fő gyakorló pedagógus -tanító, tanár, óvodapedagógusok, csecsemő- és kisgyermeknevelő-, valamint a győri Széchenyi István Egyetem 114 fő tanító szakos hallgatójának a bevonásával készült. Az előregedő magyar pedagógus-társadalom többsége a felsőfokú tanulmányai során nem

találkozott a különleges bánásmódot igénylő gyermekek témakörével. A fiatalabb, néhány éve a pályán levő pedagógusok és kutatásban résztvevő tanító jelöltek képzésük során csak érintőlegesen tárgyalták a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség problémakörét. Fontos volna, hogy a pedagógusképzésbe ne csak nagyvonalakban jelenjen meg ez a problémakör, valamint a már aktívan dolgozó pedagógusoknak lehetőségük legyen megfelelő továbbképzésen gyakorlati tudást szerezni. Bíztható, hogy a megkérdezett hallgatók és a gyakorló pedagógusok is fontosnak tartják, hogy sikeres integráció megvalósítása érdekében elengedhetetlen, hogy a különleges bánásmódot igénylő tanulókról minél több ismerettel rendelkezzenek. Felismerik, hogy a többségi pedagógusoknak milyen fontos szerepük van együttnevelésben. A pedagógus jelöltek kifejezik igényüket arra, hogy tanítói gyakorlatuk során minél több beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló differenciált oktatásába bepillantást nyerjenek.

Kulcsszavak: pedagógusképzés kutatás, pedagóguskutatás, együttnevelés, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség

HATÁRTALAN LÉPÉSEK EGY ALTERNATÍV PEDAGÓGIA NYOMÁBAN

BIRÓ BARBARA

Debreceni Egyetem

(Hungary)

E-mail: barbiro0803@gmail.com

A '90-es évek második felétől a legtöbb országban a hagyományos iskola az elterjedtebb viszont egyre inkább tapasztalható a reformpedagógiai elemek használata. Erre az időszakra tehető az alternatív pedagógiával működő iskolák számának a növekedése Magyarországon és Romániában egyaránt, köztük a dolgozatunkban vizsgált Step by Step óvodák és iskolák megjelenése is. A vizsgált alternatívát amerikai kutatók fejlesztették ki. A módszer 1994-ben Head Start néven indult el újjára Romániában az Open Society Institute és a Soros Alapítvány kezdeményezésére, ami 1995-ben vette fel a több országban is ismert és használt Step by Step nevet. Célunk megismertetni a határon túl alkalmazott alternatív oktatási formát, kiemelve a tanítói motivációt, nyelvi kódokat és szülői bevonódást. Motiváció esetén beszélhetünk külső (extrinzik) és belső (intrinzik) motivációról. Az extrinzik motiváció esetén a viselkedést valamely külső tényező befolyásolja, az utóbbinál viszont szerepet játszik a belső hajlam. Mivel az alternatívát önkéntesen és önköltségesen tudja a pedagógus elvégezni a motiváció jellege kulcsfontosságú. Kutatásunk során megnéztük, milyen mintázatok fedezhetők fel a pedagógusok Step by Step -et választó motivációiban. A Step by Step egyik eszköze, a mesélőszék, kutatásunkban kommunikációs játéknak bizonyul, amely a Basil Bernstein által megfogalmazott kidolgozott nyelvi kódok fejlődéséhez járul hozzá. Kutatásunk során arra vállalkozunk, hogy feltárjuk, hogy a

mesélőszék, mely elemei értelmezhetők a Bernstein-i nyelvi kódok elméletével. Az alternatíva kulcsmozzanata a szülőkkel való kapcsolattartás. Az elmúlt években számos kutatás készült a szülői bevonódásról, amely elősegítheti a gyermekek iskolai eredményességét, tanulmányi teljesítményét. Epstein (2001) szerint hat bevonódási forma létezik, amik elősegítik a bevonódást: szülői feladatok ellátása, kommunikáció, önkéntes munka, otthoni tanulás, szülőket bevonni különböző döntéshozatalokban, közösséggel történő együttműködés. A szakirodalmi állítást összevontuk az Epstein-i bevonódási formákkal és megfogalmaztuk kérdésünket: A szülői bevonódás Epstein-i klasszifikáció szerinti elemei hogyan jelennek meg az alternatívában? Kutatásunk során kvalitatív módszert alkalmaztunk, sikerült interjút készíteni 11 alternatívával dolgozó pedagógussal. A tapasztalatok alapján, elmondható, hogy mind külső és belső motiváció is befolyásolta a pedagógusok döntését: 4 – 7 arányban a külső motiváció nyert. A pedagógusok válaszaiból kiderül, hogy a mesélőszék több területen is a jótékony hatást eredményez a gyermekekre, például fejleszti a kifejezőképességet. Az Epstein-i bevonódási formákat vizsgálva, kijelenthető, hogy mind a hat forma valamilyen szinten jelen van a kutatott alternatívában, legjelentősebben viszont a kommunikáció.

A DIPLOMASZERZÉS ESÉLYÉT ALAKÍTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA KVANTITATÍV ESZKÖZÖKKEL

BOCSI VERONIKA (PH.D., HABIL.)

DE GYGYK

(Hungary)

E-mail: bocsiveron@gmail.com

A felsőoktatás rendszere az egyenlőtlenségek szempontjából is megvizsgálható. A bekerülés esélye, az eredményesség, a lemorzsolódás vagy a képzések típusa alapján különbségek mutathatók ki a hallgatók családi helyzetének függvényében – s ezeket az összefüggéseket a magyar vizsgálatok is feltárták. A kutatások alapján tudjuk, hogy a hátrányos helyzetű diákok aránya a tömegesedéssé válás utáni években csökkent az egyetemeken (Berlinger és Megyeri, 2015), az első generációsoknak képzések során mért komplex eredményessége alacsonyabb értéket mutatott (Bocsi, Pusztai és Fényes 2022), s az egyes képzési típusok és tudományterületek között is eltérés volt kimutatható abban, hogy milyen a diákok társadalmi háttere (Szabó, 2015). Külső kontextusként a magyar társadalom relatíve rigid struktúráját és csökkenő mobilitását említhetjük meg (Eurofound, 2017; Erát, Huszár és Füzér, 2022). Mindeközben szociológiai közhely, hogy a társadalmi mobilitás leginkább járható útja az oktatás – nem mindegy tehát, hogy milyen az egyes társadalmi csoportok hozzáférési esélye. Elemzésünkben a Magyar Ifjúság 2020 adatbázist használtuk fel, s azt vizsgáltuk meg, hogy a 25-29 évesek és nem diplomás szülők gyermekeinek almintájában (N= 2054) a felsőfokú végzettség esélyét milyen háttértényezők alakítják. A magyarázó változók feltárásához bináris regressziós modellt futtatunk le, amelyben a függő változó a legalább BA szintű diploma megszerzése volt, a független

változók pedig leírták a szociodemográfiai helyzetet (nem, szubjektív anyagi helyzet, régió hátrányos helyzete, településtípus, anya és apa munkajellege, illetve legmagasabb befejezett iskolai végzettsége), a párkapcsolati magatartást (családi állapot, gyermekek száma), a traumatikus életeseményekből képzett indexet, illetve a szülők életével való azonosulást. Eredményeink alapján a diploma megszerzésének esélyét a nem, a településtípus, a szubjektív anyagi helyzet, az anya munkajellege, a szülők iskolai végzettsége, a gyermekek száma, illetve az élettársi kapcsolat ténye alakította. Mindez megerősítette, hogy célszerű a háttérváltozók hatásának egyidejű vizsgálata, amely bizonyos interszekcionális élethelyzetek (v.ü. Varga, 2017) jobb vagy kedvezőtlenebb helyzetét rajzolják meg a felsőoktatás elérésének szempontjából. Az adatok forrása a Magyar Ifjúság Kutatás 2020. Az adatbázis használati jogát a Társadalomkutató Kft. bocsátotta a rendelkezésemre.

TÁRSAKKAL/TÁRSASSAL A VILÁG KÖRÜL

BUGLYÓNÉ TÓTH ÉVA

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája
(Hungary)

E-mail: buglyone.toth.eva@ped.unideb.hu

A Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája Fejlesztő Munkaközösségének tagjaként szeretném bemutatni, miként lehet a társasjátékoknak szerepe a gyermekek fejlesztésében. Előadásomban arról szeretnék beszélni, hogyan lehetnek ezek a kalandokkal teli játékok fejlesztők a gyermekek számára. Mindenki azt hiszi, hogy ismeri a társasjátékokat: asztalnál kell ülni, ki kell rakni egy képet... Vagy mégsem ez a társasjáték? A játék közben a gyermek pont olyan hatásokkal találkozik, amikre az életben később is szüksége lesz. Ilyen a siker, a kudarc, az alkalmazkodás, az újhoz, a szabályokhoz való pozitív hozzáállás. Elmondhatjuk tehát, hogy a tudatosan, jól megválasztott játékokkal a gyermek megannyi képessége fejlődik. De hogyan? Fontos, hogy a tudatosság mindannyiszor meglegyen a felnőtt részéről abban, hogy a gyermek képességeinek megfelelő társasjátékot választ: lehet kooperatív, versengő, gyorsaságot feltételező, logikai képességekre épülő, stb. Ezek mellett elengedhetetlen a fejlesztőpedagógus hitelessége, mentalitása, gyermekismerete, és az elköteleződése a társasjátékok felé. A társasjátékoknál nem az számít, asztalnál vagy szőnyegen játsszák-e a gyerekek (felnőttek). Az számít, hogy van egy olyan légkör, amelyben mindenki tudja, mire számíthat: vannak szabályok, hogyan kell játszani ezeket a játékokat – ez a tudat egy kiismerhető, egyenlő esélyekkel induló társaságot alakít ki. Ezt hívjuk társas eskünek (5 pontja van). Aki társasjátékozik, ezeket be kell tartsa: ezáltal a csalás, szabálytalanság kizárható, és igazán élvezhető a siker vagy a kudarc, melyért vagy

mindenki maga a felelős, vagy a szerencse keze az, ami közrejátszik. Mindegyiket meg kell tanulni elviselni: azt is, ha mi hibáztunk, és azt is, ha mindent megtettünk, de a szerencse nem állt mellénk. Ezek alapján elmondható, hogy a társasjátékok használata során a gyermek sok képessége mellett a kudarctűrő képessége jobban fejlődik, mint más területeken, ahol a kudarcélmény gyakran elkerülhető. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az óvodás korban már nagy az érdeklődés a társasjátékok iránt. Hiszem, hogy minden gyermeknek lehet olyan társasjátékot találni, mely megfelel az egyéni képességeinek, sőt, még a pedagógus gyermekismerete alapján tudatosan megválasztott játék fejlesztheti is az egyes részképességeket. A gyermekekkel közösen eltöltött játékok során megfigyeltem, hogy a türelem és a monotoniatűrő sarkalatos pont a kudarctűrő mellett. Habár ezek eleinte nehézséget okoztak, idővel jól látható volt a fejlődés – melyet annak tulajdonítok, hogy sokszor sikerül átélnie a gyermeknek a győzelmet is, ami után csoportos pozitív megerősítés (közös taps a nyertesnek) következik, így bevésődik a sok tapasztalat által a jó, és könnyebbé válik a kudarc, illetve megéri türelmesnek lenni. Természetesen mindezek teljesüléséhez elengedhetetlen a kiszámítható, játékos, szeretetteljes légkör.

MIÉRT SÍR A KROKODIL? NYELVI FEJLESZTÉS A KÉRDÉS-FELELET INTERAKCIÓRA ÉPÜLŐ GYEREKKÖNYVEKKEL.

BUJDOSÓNÉ PAPP ANDREA (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: bpandi@ped.unideb.hu

A kognitív fejlődés, az önkifejezés és a szocializáció alapja a nyelv, a nyelvhasználat. Óvodáskorban már jelentős eltérések mutatkoznak a gyerekek beszédviselkedésében, ezért nagy figyelmet kell fordítani a nyelvi fejlesztésre, a kommunikáció különböző formáinak alakítására. A módszertani kultúra fejlesztésének egyik útja lehet azoknak a gyerekkönyveknek a tudatos használata, amelyeknek szöveg- és képvilága kérdésekre épül. A gyermeki képességekhez igazodó kérdéses- és képfelvilágosító módja és technikája egyaránt alkalmas a játékos, kreatív és a célirányos, tervszerű anyanyelv és gondolkodásfejlesztésre. A képeskönyvek motiváló, változatos, beszédre készítő élményvilágát igény szerint képes formálni, árnyalni, pontosítani a felnőtt (olvasó) és a gyermek (hallgató) párbeszéde. Az előadás célja egy olyan könyvgyűjtemény elemző bemutatása, melynek anyagát versek, mesék és illusztrációk kérdés-válasz alapú kapcsolatjátékai adják, aktív bevonódásra motiválva a használóikat. A gyerekkönyvek tartalmához, szerkezetéhez és nyelvéhez igazodva pedig olyan fejlődést támogató mintafeladatokat válogattunk és készítettünk, amelyek alkalmasak az óvodás és kisiskolás korú gyerekek beszédének, kifejezőképességének és beszédértésének fejlesztésére. Ezek a játékos feladványok, tevékenységek a gyermeki beszédfejlődés jellegzetes állomásaihoz kapcsolódva, az örömmel beszélés élményével támogathatják a nyelvi hátrány kompenzálását és a tehetségfejlesztést is.

Az előadás fogalmi kereteit a gyermeki beszédfejlődés, a verbális intelligencia, a nyelvi kreativitás, a vizuális megismerés és kommunikáció, továbbá a kognitív képességek szándékos fejlődéssegítésének kutatási eredményei adják. A kérdés-válasz interakciókra épülő gyerekkönyvek megmutatják a nyelvhasználat különleges, játékos, teremtő varázsát, a szimbolikus észlelés jelentőségét és a dialógusképesség képi feltételeit is. Arra ösztönöznek, hogy a gyerekek bátran merjenek kérdezni és válaszolni. Nyomatékosítják, hogy többféle válasz létezhet egy kérdésre. Hangsúlyozzák a fantázia, a humor kiemelt szerepét a kommunikációban, de alkalmas eszközei a szándékos nyelvi összefüggés-kezelő képesség fejlesztésének is. Meggyőződésünk, hogy a gondolkodás és a nyelv játékjellegét kell előhívni és használni a hatékony fejlesztés érdekében. A képeskönyvek esztétikája, az újszerű, kölcsönös viszonyokon alapuló témafelfolgozás beszédre ösztönöz, elmélyíti a figyelmet, elősegíti az értelmezést.

A MÉDIATARTALMAK LEHETSÉGES BEFOLYÁSAI ÓVODÁSKORÚ GYERMEKEKRE

CSERVENÁK KRISZTINA

Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: cservkriszt@gmail.com

Az előadás célkitűzése az, hogy a szakirodalom alapján bemutassam, milyen hatása, befolyása van az óvodáskorú gyermekekre a média és annak tartalmai. Annak ellenére, hogy nem régóta életünk részei ezek az informatikai eszközök, pár év leforgása alatt teljesen megváltozott körülöttünk minden (Erdei és Szűcs, 2022, Kovácsné Duró, 2008, Hódi, Tóth, Németh, Fáyiné Dombi, 2019). Olyan világban élünk a XXI. században, ahol elengedhetetlen a televízió, okos telefon, táblagép, számítógép és a laptop, ezek az eszközök a mindennapjaink részévé váltak. Nem csak a felnőtteknek, hanem a gyermekeknek is napjuk szerves részét képezik (Bajomi-Lázár, 2017, Bushman és Huesmann, 2006). Az előadás célja még annak a megválaszolása, hogy a gyermekek milyen mennyiségben és minőségben szoktak média tartalmakat fogyasztani, szüleik mennyire figyelnek erre oda és hogyan szokták gyermekeik média használatát korlátozni. Milyen eszközzel, eszközökkel szokták ezt végrehajtani és fontosnak gondolják-e ezeket az megelőző lépéseket. Kutatásunk egy kvantitatív vizsgálattal készült, melynek keretében óvodáskorú gyermekekkel rendelkező szülőket kérdeztünk, hogy milyen gyermekeik médiafogyasztása, illetve hogyan szűrik meg gyermekeik tartalom megtekintéseit. Online kérdőíves lekérdezéssel készült a kutatás, a vizsgálatban n=101 fő vett részt és mind a 101 résztvevő kitöltő a női nemhez tartozik. Eredményeink alapján megfogalmazható, hogy népszerűsíteni kell a szűrőprogramokat a szülők

körében, ezekről akár online tájékoztatókat is lehetne szervezni. Először a szülőknek, a felnőtteknek kell ismerniük saját eszközeiket, hogy a gyermeküket óvni tudják. A szülőkön azt lehet érezni, hogy nem veszik eléggé komolyan ennek veszélyét, nem gondolnak abba bele, hogy nem látják gyermekük minden mozzanatát. Az eredmények kiértékelésével meggyőződünk arról, hogy az adatok nagyobb része megegyezik azzal, amit előzetesen feltételezünk. A szülők nagyon hasznosnak találják a szűrőprogramokat, viszont mégsem szeretnék őket alkalmazni. Úgy gondolják, hogy elég, hogy ők odafigyelnek gyermekeikre. Gyermekeikkel szinte mindig megbeszéljük a közösen megtekintett filmeket, hogy mit láttak benne, viszont szinte soha nem néznek közösen meséket, filmeket. Ez valószínűleg azért is van, mert a mai szülők elfoglaltak, hiszen egy rohanó világ tagjai vagyunk.

**HA MINDENKINEK NEHEZEBB KICSIT.
TANÁR-SZÜLŐ KAPCSOLATTARTÁS SAJÁTOS
NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ESETÉBEN**

**DAN BEÁTA, SZÚCS TÍMEA,
HRABÉCZY ANETT, SÁVAI-ÁTYIN REGINA,
KOVÁCS KAROLINA ESZTER (PH.D.),
BACSKAI KATINKA (PH.D.)**

Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: bacscai.katinka@arts.unideb.hu

Számos kutatás vizsgálta az inkluzív, heterogén tanulói környezet, valamint a szülői bevonódás pozitív hatását a tanulói eredményességre. Azonban a sajátos nevelési igényű tanulók esetén a címkézés miatti exklúziós folyamat, és a szülők bevonódásának támogatását övező problémakör gyakran megoldatlan marad. Kutatásunk ennek fényében arra keresi a választ, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülők bevonódásának milyen perspektívái figyelhetők meg a pedagógusok szemszögéből. Ennek feltárása érdekében félig strukturált személyes interjúkon keresztül kérdeztünk meg gyakorló pedagógusokat. Az adatfelvétel az MTA-DE-CSATOKK Kutatócsoport kutatásának keretein belül zajlott. 22 olyan interjú került elemzésre, mely esetében a pedagógus jelentős tapasztalattal rendelkezik a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában és a szüleikkel való kapcsolattartásban és az ő interjúikat vetettük alá szövegelemzésnek a grounded theory konstruktivista vonalát követve. Legfontosabb eredményeink között említhető, hogy a családi bevonódásra egyaránt kiemelt hatással vannak

az egyéni, szervezeti és társadalmi tényezők, s ebben kiemelt szereppel bír a tanárok integrációs szemlélete. Eredményeink segíthetnek a sajátos nevelési igényű szülők és az iskola kapcsolatának mélyebb megértésében, és a pedagógusok erre való felkészítésének, támogatásának megalapozásában.

CULTURAL DIVERSITY AND IMPLEMENTING REGGIO EMILIA APPROACH IN DUBAI

FAROUGHI, FATEMEH

University of Debrecen

(Italy)

E-mail: fatemeh.faroughi@gmail.com

Reggio Emilia approach, known as a world class early childhood education and care approach has gained fame around the globe. Countries such as Italy, the mother land of the Reggio Emilia approach, as well as Switzerland, Denmark, and the United States for instance employ this approach in certain pre-primary organisations. Within the continent of Asia and most specifically in the young and prosperous country of the United Arab Emirates, where the aim by the rulers and the government is to hold a high-ranking position in every aspect of life, this approach has been introduced and employed around 2010. The Reggio Emilia approach has a unique philosophy where there is no intention of suggestion that the program should be considered as a model of education in early childhood educational system around the world. Also, the educators are aware of the consistence of their practices and the careful reflection on the continuity of the need for readjustment. Regardless, Reggio educators are willing to share their experience with other educators in the hope of transferring the hard learned lessons that they hope will assist with the reflections on teaching, positive exchange of ideas, and novel initiatives in other schools and hopefully around the world. Although this approach is considered one of the best in early childhood education there remains the issue of how different countries with diverse cultures as well as different curriculae, social needs and even different natural environments can adapt to this approach in early childhood education. For instance, the main features of Reggio Emilia

include: teachers as researchers, curriculum based on long-term projects, the role of the symbolic language of each child, the role of environment and involvement of parents in their children's education. This presentation is based on these five and most important features of the Reggio Emilia approach and will look into how, based on these five features, it is not possible that countries like the UAE follow the exact philosophy and model of the Reggio Emilia approach. As in countries like the UAE with such a diverse culture, religion, life style and the organisation of the families the best a Reggio Emilia pre-primary school running in Dubai can do is to be inspired by this philosophy, as the full implementation of the approach exactly as it is in Italy or any Western country seems almost impossible.

**A GYERMEKEK ÉS AZ IFJÚSÁG HELYZETÉRŐL
SZÓLÓ POLITIKAI VITA - 1991.
A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI PARLAMENT ELSŐ
POLITIKAI VITANAPJA**

FENYŐ IMRE (PH.D.)

DE GYGYK

(Hungary)

E-mail: fenyo.imre@ped.unideb.hu

A Gyermekek Jogairól szóló New Yorkban 1989. november 30-án kelt egyezmény ratifikációs folyamatát egy szociálpedagógiai és jogtörténeti szempontból is érdekes esemény kísérte, megrendezésre került az Országgyűlésben 1991 június 11-én A gyermekek és az ifjúság helyzetéről szóló politikai vita. Az első vitanap megrendezésével új műfaj született a magyar demokratikus politikai gyakorlat eszközeinek sorában, olyan formális keret megteremtésére került sor ugyanis, mely lehetővé tette a politikai szereplők számára álláspontjuk ismertetését és véleményük ütköztetését a politikai döntés kényszere nélkül. A vitanapok rögzített forgatókönyv mentén tették lehetővé a politikai pártok képviselői (és a független országgyűlési képviselők) számára, hogy kifejtsek álláspontjukat. A gyermekek és az ifjúság helyzetéről szóló politikai vita elnevezésű vitanap követte a forgatókönyvet, és a kormány álláspontjának ismertetése után minden parlamenti politikai erő képviselője felszólalt. Áttekintésünkben érzékeltetni kívánjuk, hogy miképpen jelentkeztek a műfaj határai és korlátai már ebben az első vitanapi formában, de azt is ki kívánjuk emelni, mennyire komoly jelentőséget adott a témának az, hogy a Parlament tárgyalási sorozatába illesztette ezt a sajátos eljárást. Előadásunkban bemutatjuk, hogyan illeszkedett a Vitanap a Gyermekek Jogairól szóló egyezmény ratifikációs

folyamatába, miképpen igyekeztek képviselőik a téma fontosságának érzékeltetése érdekében a presszió, illetve a nyilvánosság elérésének eszközeként alkalmazni az új parlamenti formát. Előadásunkban azt is be kívánjuk mutatni, miképpen kapott teret a sajtó nyilvánosságában a Vitanap, illetve annak témája. A kutatáshoz feldolgoztuk forrásként a korabeli sajtóban megjelent tudósításokat, illetve a vita szövegét rögzítő naplókat (Országgyűlési Napló 1990-1994/006 2134-2158.) Elemző eljárásunkban dokumentumelemzési és tartalomelemzési technikák alkalmazása mellett lehetőségünk volt bizonyos mértékben diskurzuselemzési eljárások elemzésbe vonására is, különösen azért, mert a vitanap nem csupán írott formában érhető el, de megtekinthető módon archiválva is rendelkezésre áll, további elemzési lehetőségeket és adatokat nyújtva az elemzések számára.

A COVID HATÁSA A KÉPZÉSRE – AHOGY A FRISSDIPLOMÁSOK LÁTJÁK

FÓNAI MIHÁLY (PH.D.)

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola
(Hungary)

E-mail: fonai.mihaly@arts.unideb.hu

A felsőoktatással foglalkozó szakirodalom egyik, meghatározó topikja 2020 után a COVID pandémia hatásának az elemzése, különös tekintettel az on-line oktatási lehetőségek érvényesülése területén. A felsőoktatás „digitalizációja”(és az egész IKT problematika) ettől függetlenül is napirenden volt, azt a koronavírus-járvány csak felgyorsította és kikényszerítette (Hrubos, 2021). Analitikusan emiatt nehéz szétválasztani a korábbi folyamatok és a járvány hatását, a szakirodalom jelentős része abban egyetért, hogy a felsőoktatás reagálása (globálisan) hatékony volt, az oktatók és a hallgatók pedig elfogadók és támogatók voltak a végbement változásokkal (Szabó-Juhász-Kenderfi 2022, Jarjabka et al., 2020, Deés 2020). A hazai felsőoktatásban végbement folyamatokat jelentős számú tanulmány elemzi (a Google Tudós 2780 találatot ad magyar nyelven). Több tematikus írás is foglalkozik a jelenséggel (Educatio 2021/1-es száma, ”Kizökönt világ” tanulmánykötete 2021). Előadásunkban a frissdiplomások véleményét vizsgáljuk arról, hogy a végzés után hogyan értékeli a koronavírus járvány hatását a képzésre. A témában az elmúlt években folytatott empirikus kutatások közül több is a hallgatókra fókuszált. Ezek eredményei azt mutatják, hogy a hallgatók pozitívan értékelték az egyetemek intézkedéseit, ugyanakkor arról is beszámoltak, hogy család és munka mellett a távoktatás nehézséget is jelentett (Kramkovits 2021). Minden kutatás beszámol az online oktatás kettősségéről, az előnyökről

(kényelmes, praktikus, otthonról lehet tanulni) és a nehézségekről (személyes kontakt hiánya, technikai problémák – többek között: Deés 2020). Elemzésünk a Diplomás Pályakövető Rendszer 2021-es adatbázisán alapul, a frissdiplomásokat az előző év tapasztalatairól kérdezték; a megkeresésre 8313 fő válaszolt, közülük 3085 fő vett részt az online oktatásban. A DPR kérdőívben az online oktatásra, megvalósulására, hatására és az oktatással való elégedettségre kérdeztek rá. Az adatbázis másodelemzése során a képzési területek, a tagozatok és a nemek közötti különbségek hatását várom, ezek a különbségek a potenciális egyenlőtlenségek területét is jelenthetik. Az egyetemek oktatási kínálatával (tájékoztató, digitális tartalmak elérhetősége, előadások, szemináriumok, gyakorlatok színvonala) a válaszoló fiatal diplomások „erősen közepesen” elégedettek. A COVID alatti távolléti oktatás leginkább a hallgatók motivációját rontotta, és valamelyest a tanulmányi eredményességet is.

Fürné Mosoni Anita

**A SZÜLŐ-CSECSEMŐ/KISGYERMEK KONZULTÁCIÓ
SAJÁTOSÁGAI ÉS KAPCSOLATA A
GYÓGYPEDAGÓGIAI ELLÁTÁSSAL**

FÜRNÉ MOSONI ANITA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
(Hungary)

E-mail: mosoni.anita@uni-eszterhazy.hu

A szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció hazánkban viszonylag rövid múlttal rendelkezik, annál nagyobb mértékű a létjogosultsága az utóbbi években fókuszba került korai intervenció révén. A konzultáció a koragyermekkorai regulációs zavarokkal foglalkozik, melyek a lelki egészség problémák egyik részterületét képezik a 0-3 éves korosztályban. A gyakorlati tapasztalatok alapján a kora gyermekkorban előforduló érzelme- és viselkedésszabályozási zavarok (az ún. regulációs zavarok) előfordulása a nemzetközi és hazai kutatási eredményekre hivatkozva 5-20%-ra tehető. Gyakran a panaszok hátterében az orvosi vagy komplex gyógypedagógiai vizsgálatok nem mutatnak ki szervi okot. Az is előfordul, hogy az organikus háttér (adódjon ez valamilyen testi, mentális betegségből, sérülésből, megkésett vagy eltérő fejlődésmenetből) nem feltétlenül magyarázza a panaszok teljes körét. Nem elhanyagolható azoknak az eseteknek a száma sem, ahol egyértelmű az organikus háttérből adódó nehézség, de az orvosi kezelések, gyógypedagógiai intervenciók mellett szükséges lehet a konzulens bevonása az interakciók, a viselkedésszabályozás és kapcsolati együttműködés támogatása érdekében. A gyógypedagógiai ellátás egyrésze is erre a korai időszakra tevődik, ahol a fejlesztés a szülővel együttes ülésekben zajlik, ahol fontos az interakció, a szülő kompetenciáinak erősítése és hatékony

közreműködésének segítése, mely elengedhetetlen a gyakorlás és a sikeres terápia alkalmazásához.

Parent-infant/toddler consultation has a relatively short history in Hungary, but it is all the more justified due to the focus on early intervention in recent years. Consultation deals with early childhood regulatory disorders as a subset of mental health problems in the 0-3 age group. Based on practical experience, the prevalence of early childhood disorders of emotion and behavior regulation (so-called regulatory disorders) is estimated to be between 5 and 20%, based on international and domestic research. Medical or complex educational tests often do not reveal an organic cause for these complaints. It also occurs that an organic background (whether due to a physical or mental illness, injury, delayed or different developmental trajectory) does not necessarily explain the full range of complaints. The number of cases in which the organic background is clearly the cause of the difficulty is significant. Still, in addition to medical treatment and educational interventions, the involvement of a consultant may be necessary to support interactions, behavior regulation, and cooperation in relationships. This is also an early period for some therapeutic pedagogical care, where development takes place in joint sessions with the parent, where interaction, strengthening the parent's competencies, and helping him/her to participate effectively are essential elements for practice and successful therapy.

JÁTÉKOS KÉPESSÉGMÉRŐ ESZKÖZ BEMUTATÁSA AZ ÓVODÁS GYEREKEK MÉRÉSÉHEZ

GARGYA ZOLTÁNNÉ

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája
(Hungary)

E-mail: garyaz@ped.unideb.hu

A Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája Fejlesztő Munkaközösségének vezetőjeként szeretném bemutatni az általunk kidolgozott Játékos Képességmérés mérőeszközt. A munkaközösségünk tagjainak speciális képzettségei, szakvizsgái, mesterprogramok sokszínűsége hozzájárul ahhoz, hogy megfelelő szakmai alapot, motivációt adjon a gyerekek újszerű, innovatív prevenciójához, esélyteremtéséhez. Ezeket akkor tudjuk kiaknázni, ha megfelelő, egzakt képességmérésen alapuló eredményekre építünk. Olyan mérőeszköz kidolgozását kívántuk megvalósítani, amely illeszkedik az óvodás gyerekek életkori specifikumaihoz, szem előtt tartja, hangsúlyozza a játékosságot. Célunk volt, hogy elsődlegesen az 5 éves, tanköteles gyerekek képességeit tudjuk mérni. Olyan eszközre van szükség, amellyel a gyerekek mérése úgy történjen, hogy felszabadultan vegyenek részt benne a gyerekek, kerüljük el a frusztráló mérési helyzeteket. Az „Állatkerti látogatás” szituációban a gyerekek oldottan, kitartóan vesznek részt a mérési folyamatban. Az egyéni mérés képességterületek mellett lehetőség van egy kis csoportos mérésre is, amely a szociális képességmérést teszi lehetővé. A mért eredmények összehasonlíthatók a többszöri mérési időpontokban végzett mérési eredményekkel. Megmutatkozhatnak a fejlődés tendenciái, ill. az elmozdulások mértékeit is láthatjuk. A képességterületekhez tartozó mérési skála kidolgozásával, eredményeivel segítik a fejlesztendő területek azonosítását, megmutatja a

lemaradás mértékét, segít meghatározni a fejlesztés irányát. A játékos képességmérés a gyerekek optimális személyiség- képességfejlesztését szolgálja a különböző lemaradt képességterületeket figyelembe véve. Esetenként a külső szakemberek bevonásának szükségességét is felvetheti. Segíthet a szülőknek a megfelelő iskolaválasztásban, ill. a tankötelezettség optimális időpontjának megválasztásában. A Játékos Képességmérő eszköz fejlesztése, kipróbálása, bevélsai vizsgálata, korrekciók megtétele, az eredmények visszacsatolása folyamatosan történt a nevelőtestületet tájékoztatva. A Fejlesztő Munkaközösség tagjaival- bevonva a pályakezdő munkatársakat- is közös team munkában készült a Játékos Képességmérés eszköze. Terveink között szerepel a mérőeszköz bővítése az alacsonyabb életkorokhoz alkalmazva. Dolgozunk a mérőeszköz megismertetésén, szélesebb körű publikálásának lehetőségein.

**A TANULÁSI ZAVAR ÉS A TANULÁSBAN
AKADÁLYOZOTTSÁG GYEREKIRODALMI
REPREZENTÁCIÓJA – AZ ÓRANGYAL, A SIMI ÉS A
RENDETLEN BETŰK, VALAMINT A MIHÁLYI
CSONGOR ÉS AZ IDŐGYURMA CÍMŰ KÖTETEK
PÉLDÁJÁN**

GESZTELYI HERMINA (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: gesztelyi.hermina@ped.unideb.hu

Előadásomban azokkal a kortárs gyerekkönyvekkel foglalkozom, amelyek a tanulási zavar vagy a tanulásban akadályozottság valamely formáját jelenítik meg. Egyre több ilyen témájú könyv érhető el a gyerekkönyvpiacra, kiadói sorozatok épülnek a nehéz élethelyzetek, a másság – ezen belül a tanulási problémák – bemutatására, ezért fontosnak tartom, hogy számba vegyük e kiadványokat. A teljesség igénye nélkül, illetve az előadás időkeretét szem előtt tartva az Órangyal (Bartos Erika), a Simi és a rendetlen betűk (Révész Emese és Metzinger Eszter), valamint a Mihályi Csongor és az időgyurma (Bendl Vera és Remsey Dávid) című köteteket vizsgálom meg közelebbről. Elsősorban a szövegek megalkotottságát, a reprezentáció nyelvi megoldásait elemzem szoros szövegolvasás révén. Az értelmezésbe bevonom az illusztrációkat is, amelyek a befogadás élményének, ilyen módon pedig az interpretációnak is meghatározó részét képezik. Ez megmutatja, hogy az adott tanulási probléma mennyire konkrétan vagy elvontan van ábrázolva, megerősíti-e a sztereotípiákat, és mindez hogyan befolyásolhatja a jelenséghez való viszonyulást. A szövegek egyúttal lehetőséget adnak a különböző attitűdök, viselkedési minták és

nézőpontok érvényesülésére, így az érzékenyítéshez is hozzájárulhatnak. A tanulási probléma megjelenítésének módja, annak pozitív vagy negatív konnotációi, a pozitív diszkrimináció jelensége szorosan összefüggnek a módszertani lehetőségekkel, a szövegfeldolgozás gyakorlati kérdéseivel. Itt érdemes megemlíteni a segítő könyvek, az érzékenyítés és a prevenció fogalmát, e terminusok és az irodalom kapcsolatát, és reflektálni arra, hogy az esztétikai szempontból igényes szövegeknek mindez eleve sajátja. Másfajta feldolgozást igényel egy-egy könyv attól függően, hogy a gyerek/gyerekek érintett-e/érintettek-e a témában, illetve milyen keretek között kerül elő a kötet. Éppen ezért érdemes utalni az említett kiadványokhoz kapcsolódó, pedagógusoknak készült segédanyagokra is, hiszen a kiadók és a szakmai szervezetek egyaránt igyekeznek ily módon hozzájárulni e könyvek intézményes jelenlétéhez. Fontos erősíteni a módszertani segédletek rugalmas alkalmazását, és ösztönözni a kritikai gondolkodás érvényesítését. Az előadás szeretne támpontokat és gyakorlati segítséget nyújtani a szövegek kiválasztásához és intézményi feldolgozásához.

HOW THE MASS MEDIA AND PUBLIC DISCOURSE AFFECT INTENTIONAL COMMUNITIES: AN ETHNOGRAPHIC STUDY

HALILI, TRIME

University of Debrecen

(North Macedonia)

E-mail: trime.halili@gmail.com

In contemporary society, a "social movement" is often defined as an organized group of people who get together to promote a particular cause or issue with the goal of bringing about social, cultural, or political change. These movements or communities usually emerge in response to alleged injustices or imbalances in society, and their objectives are to raise awareness of these issues and motivate change. In this paper, I will briefly explore the journey of an organization that is a small intentional community, whose aim is to contribute to the new forms of sociality as well as the artistic and cultural life of the youth in the city of Tetova, my hometown, in North Macedonia. Moreover, I will observe the overall phenomenon of the relation of these kinds of initiatives in the country—similar in the whole Balkan peninsula—to the local governments and their responsibilities, understanding, actions, and support concerning this concept. To better understand how mass media can affect the public discourse, I will examine a case study of a recent and ongoing incident happening to this community related to the physical socio-cultural space in which they perform. The incident includes the (new) mayor of the city of Tetova, who, after intending to evict this community from their space—which they found abandoned and renovated consecutively for four years on a voluntary basis — in a press conference, among others, accuses them of conducting pornographic activities.

COMPARATIVE MIND MAPPING OF EXPECTATION ON INTERNATIONAL STUDENTS IN HUNGARY: IS IT BEYOND EXPECTATION?

HESTI MIRANDA

University of Debrecen

E-mail: hestimiranda8@gmail.com

The student expectation in university was one of the crucial issues that students' expectations must address. The anticipation of students had a connection with students' satisfaction and engagement in higher education. This study was qualitative research, specifically in mind mapping analysis. The instrument was two forms of mind mapping by students (before and after coming to Hungary). This study's participants were nine international students who currently study in Hungary. It was found that international students' mind mapping, type of mind mapping, and outline of general mind mapping of students' expectations had similarities and differences.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK TESTNEVELÉSÉVEL KAPCSOLATOS ATTITŰDVIZSGÁLAT

HIDEGH NOÉMI

Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: h.mimii12@gmail.com

A sajátos nevelési igényű gyermekek testnevelésével és sportmotivációs tényezőiket vizsgáló tanulmányok nem képeznek olyan teljességre törő rendszert, mint az épek testnevelésével, sportolásával foglalkozó kutatások. Az SNI személyek meghatározó testedzési szokásai és sportmotivációs tényezőik felmérése nagy hiányterületnek számítanak hazai és nemzetközi viszonylatban is. Napjainkban egyre növekszik a sajátos nevelési igényű gyermekek száma, melyek új kihívásokat jelentenek a szülőknek és pedagógusoknak egyaránt. Vitathatatlan tény, hogy a testnevelés óra, mint nevelési-oktatási tevékenység mindennapos része lett az iskoláskorú gyermekek életében. A testmozgással kapcsolatos pozitív attitűdök gyermekkori megalapozása elsősorban a testnevelés tanításán keresztül váltható valóra és ez az egyik célja a fundamentális testnevelés tanításának (Kiss, 2016). A pedagógus módszertani sajátossága és viselkedése mintáértékű kell, hogy legyen a gyermekek személyiségfejlesztésében, de ugyanakkor tevékenységük során jelentősen megnehezíti, hogy nincs egyforma osztály, csoport és gyermek. Hogyan tud a pedagógus szinte minden diák számára kedvező órát tartani? Mítől függ a tanulók sportmotivációja? Kutatásunk fókuszában a tanulók hatékony mozgásnevelése és sportmotivációja áll. Felmérésünkben a testnevelést nevelő-oktató pedagógusok attitűdjeit mérjük fel. Fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogy a mozgással

foglalkozó szakemberek, hogyan tudják motiválni tanulóikat, illetve milyen módszertani sajátosságokkal és eszközökkel konstruálnak. Továbbá megvizsgáljuk az ép, a tanulásban és az értelmileg akadályozott gyermekek sporthoz való hozzáállását, bemutatjuk és összehasonlítjuk a fent említett célcsoportokra nézve a testnevelés órák hatékonyságát. A tanulmányban kérdőíves módszert alkalmaztunk. Az adatokat SPSS statisztikai program segítségével dolgoztuk fel, melynek során az alapstatisztikán túl (átlag, medián, módusz, szórás) az összefüggések vizsgálatára Chi négyzet próbát alkalmaztunk. A szignifikáns eltérést a kutatás során $p < 0,05$ érték alapján elemeztük.

AZ SNI GYERMEKEK KAPCSOLATA ÉS EGÉSZSÉGE KÜLÖNBÖZŐ GYÓGYÍTÓ FOGLALKOZÁSOK TERÉN

KAKUK ESZTER ZIA

Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar
(Hungary)

E-mail: cuckoymbo@gmail.com

A gyógytestneveléssel kapcsolatos kutatások és megfigyelések hazánkban nem olyan kutatott terület, mint más egészséggel és sporttal összekötött kutatások. Ráadásul gyógytestnevelés, mint szakma, csakis Magyarországon van, így hungarikumnak számít. Ezért ez egy olyan ritkán kutatott terület, amelyet gyarapítani kell különböző megfigyelésekkel és kutatási szegmensekkel, hogy ez a hivatás, még jobban fejlődni tudjon. Így kutatásunk célja, az SNI gyermekek és tanulók fejlődése, őket érő foglalkozások milyen pozitív hatással vannak mind fizikai egészségükre, mind lelki és szociális jólétükre. Továbbá célunk, hogy feltérképezzük, hogyan és milyen tendenciájú fejlődést produkálnak a foglalkozások alatt, na meg persze azt is, hogy mennyire tartós az órákon elért eredmény és siker, mennyire képesek egészséges életmódot folytatni. A kutatásomban kérdőíves összegzést és a hipotéziseimet alátámasztó és tényekre alapuló szakirodalmi következtetéseket fogom használni.

SZÜLŐKKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS GYÓGYPEDAGÓGUS NÉZŐPONTBÓL

KÁLLAI GABRIELLA (PH.D.)

ELTE BGGYK

(Hungary)

E-mail: kallai.gabriella@barczy.elte.hu

A nemzetközi és hazai jogszabályok kimondják, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat az úgynevezett "legkevésbé korlátozó környezetben" kell elhelyezni. Számos tanulmány bizonyítékokkal támasztotta alá, hogy az inkluzív oktatás nemcsak a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók és családjaik, hanem a pedagógusok, a többi tanuló és valamennyi iskolapolgár, sőt a tágabb közösség számára is előnyökkel jár. Kutatások bizonyítják azt is, hogy az intézmények életében való a szülői részvétel támogatja a gyermekek teljesítményének kibontakozását. Ebből a szempontból fontos elem az iskolai, osztálytermi munkával kapcsolatos kommunikáció, a szülők kollegiális részvétele az iskolai döntéshozatalban, a partnerség szülők és a tanárok között (Epstein et al., 2014). Dillenburger és munkatársai (2004) rámutattak arra, hogy a szülők bevonására kiemelkedő szükség van az SNI gyermekek, tanulók oktatásban, hiszen a szülők fontos információkat tudnak nyújtani a gyermek erősségeiről és gyengeségeiről, háttéradatokkal rendelkeznek a gyermek fejlődéséről, és információt nyújtanak minden olyan családi tényezőről, amely befolyásolja a gyermek tanulását. Ezek az adatok fontos támpontokat adnak az egyénre szabott oktatási program (IEP) elkészítésénél, sőt, több országban a szülők tagként vesznek részt ennek elkészítésében, kivitelezésében. A hazai együttnevelés megvalósulását gyógypedagógusok támogatják. Kutatásunk elsődleges célja a gyógypedagógus szerepek azonosítása volt, azonban az interjúk

adatgyűjtés (N=100) során az összegyűjtött kvalitatív adatok lehetőséget adnak arra is, hogy elemzésükkel bepillantást nyerjünk a szülők és gyógypedagógusok közti kapcsolati formákba. A kvalitatív vizsgálat rámutat arra, hogy az együttműködés mélységét és minőségét befolyásolhatja a demográfiai, szociokulturális különbségek mellett a szülők saját érintettsége, a szülői és/vagy tágabb családban tapasztalható különböző elfogadási szintek (esetleg ebből adódó eltérések), és/vagy az intézménnyel, befogadó pedagógussal, gyógypedagógussal való viszony, de az iskolai közösségen belül a szülőtársak véleménye, szemlélete is fontos tényező. A vizsgálat eredményei meglátásunk szerint jól beilleszthetők a pedagógus- és gyógypedagógus képzésekbe és hasznosíthatók a terepmunka során is. A munka limitációját a vizsgálati célcsoport adja: a szülői válaszok az együttműködések a másik, hasonlóan fontos oldalról mutatnák be.

A MINDENNAPI ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS A JELNYELVI TOLMÁCSOLÁS

KELEMEN-MÓNUS ANNA

Hallássérültek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye,
Óvoda, Általános Iskola és Kollégium
(Hungary)

E-mail: monusa@gmail.com

Napjainkban egyre jobban előtérbe kerül az esélyegyenlőség biztosítása. Az egyik legérintettebb csoport a fogyatékossgal élő személyek csoportja. A fogyatékossgal élők csoportjának van egy kisebb rétege, a kommunikációs zavarral élő személyek, akik az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök használatára szorulnak. A XX. század második felétől kezdődően a világ felfigyelt a fogyatékossgal élő emberek hátrányos megkülönböztetésére, sorra születtek a nemzetközi egyezmények, nyilatkozatok, törvények a fogyatékkal élő személyek jogairól és az őket megillető különleges bánásmódról. Az előadás összegyűjti az esélyegyenlőség biztosításának módjait a fogyatékossgal élők, azon belül is a kommunikációs zavarral élő emberekre vonatkozóan. Meghatározza a kommunikációs zavarral élő emberek csoportját és bemutatja a kommunikációs eszközeit, az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközöket. A hallássérültek az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök közül a magyar jelnyelvet, illetve a jelesített magyar nyelvet használják mások megértésére és önmaguk megértetésére, számukra elsődlegesen a jelnyelvi tolmácsok biztosítják az esélyegyenlőséget. A jelnyelvi tolmácsolás egy fiatal szakma Magyarországon, törvényi szabályozása 2009-ben történt meg. A magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény biztosítja a nagyothalló,

siket és siketvak személyek számára a jelnyelvi tolmácsszolgáltatáshoz való hozzáférést, egyúttal szabályozza a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működését. Az előadás központi kérdése: ténylegesen megvalósul-e a hallássérült személyek felé az esélyegyenlőség biztosítása a jelnyelv és a jelnyelvi tolmácsolás által? A kérdésre a Jelnyelvi Tolmácsok Országos Névjegyzékébe regisztrált 134 jelnyelvi tolmács közül tíz tolmács segítségével strukturált interjú keretén belül kerestük a választ. Az interjúk elemzése során, a tolmácsok tapasztalatait összegyűjtve megállapítható, hogy az esélyegyenlőség megvalósulásához nem elég a kommunikációs akadálymentesítés. Ahhoz, hogy az esélyegyenlőség biztosítva legyen, szemléletváltásra van szükség a tolmácsolási szituációkban részt vevő összes személy részéről, melynek előmozdítására konkrét javaslatokat vet fel az előadás.

AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ALAPÚ MAGYAR NYELV- ÉS IRODALOM HATÉKONYSÁGA TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK ESETÉBEN

KERTÉSZ KÍRA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: kkerteszkira@gmail.com

A magyar nyelv- és irodalom tanítása a Nemzeti Alaptanterv 2020-as módosítása után is központi szerepű maradt a tanulásban akadályozott tanulók tanításában, hiszen az anyanyelvi kommunikáció kulcskompetencia kialakítása minden tanuló esetében elvárt a köznevelés végére. Kutatásunk célja annak megismerése volt, hogy mit gondol a pedagógus társadalom az élményalapú tanításról (Mező K., 2015). Mennyire ismerik és alkalmazzák a pedagógusok az élményalapú módszertanokat? Kíváncsiak voltunk arra is, hogy milyen lehetőségeik vannak a pedagógusoknak a magyar nyelv- és irodalom órán az élménypedagógia eszközeit, elemeit alkalmazni? Melyek azok a tényezők, amelyek hiányoznak ahhoz, hogy több iskolában elterjedjen, több iskolában alkalmazzanak élményközpontú módszereket. Emellett az élményalapú tanítás hatékonyságvizsgálata által, empirikus bizonyítékokkal szeretnék alátámasztani a tanulásban akadályozott tanulók tanításának módszertani megújulásának szükségességét. A tanulásban akadályozott tanulók nehezen tudnak egyetlen előadásra, vagy olvasmányon alapuló hagyományos módszert előnyben részesítő tanórán 45 percen keresztül figyelni és befogadni különböző információkat. A tapasztalati tanulás új kapukat nyithat meg a tanulásban akadályozott fiatalok előtt, lehetőség nyílik arra, hogy megtanítsuk a „megtaníthatatlant” (Matthew D. Liddle, 2019). Azonban ahhoz, hogy

ezt a módszert még több pedagógus alkalmazza meg kell ismernünk, hogy melyek azok a tényezők, melyek gátolják a mai pedagógusokat, hogy tapasztalatokkal, élményekkel tanítsanak, hogy milyen elemeket, eszközöket tudnak alkalmazni, jelen esetben magyar nyelv- és irodalom órán, hogy jelentősen élményszerűvé tegyék számukra a tanulást. A kutatás rámutathat arra, hogy miért kellene előnyben részesíteni az élménypedagógiát a hagyományos pedagógiai módszerek helyett, esetünkben magyar nyelv- és irodalom órán; valamint, hogy milyen változások lennének szükségesek ahhoz, hogy ez a módszer a pedagógusok körében jelentősen elterjedjen. A kutatás hozzávezethet ahhoz, hogy minél több pedagógus részesítse előnyben a tapasztalati tanulást a könyv-füzet alapú módszer helyett.

ELFOGADÁS, TOLERANCIA ÉS KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD A HARRY POTTERBEN

KIS GÁBOR (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: kis.gabor@ped.unideb.hu

Az előadás célja, hogy bemutassa, miként játszik fontos szerepet az elfogadás, a tolerancia és a különleges bánásmód a Harry Potter-regénysorozatban. A regényekben számos olyan (valamiféle tudattal rendelkező) varázstárgy, mágikus lény vagy személy jelenik meg, amelyek működése eltér a hétköznapi logika alapján elvárhatótól, vagy az igényei, viselkedése különbözik a valóságban megszokott társadalmi normáktól, akár azzal kiegészülve, hogy ijesztő vagy akár veszélyes is a külvilág számára. A történet számos karaktere arra törekszik, hogy szeretettel és empátiával közelítsen az emberekhez és a varázslényekhez (és a varázstárgyakhoz) egyaránt. Az előadásban bemutatom, hogy a Harry Potter-regénysorozat milyen példákkal ösztönzi az olvasókat, hogy közösséget vállaljanak a normától eltérő igényű vagy viselkedésű emberekkel, lényekkel, tárgyakkal. Bemutatom, hogy a történetben hogyan bontakozik ki az alaptétel, hogy mindenki értékes és fontos az egyenlőség és az elfogadás szempontjából, hozzájárulva ezzel az olvasók érzelmi intelligenciájának és empátiakészségének fejlődéséhez. Az olvasók mintákat kaphatnak abból, hogy az elfogadás és a tolerancia az önmagunk megismerési folyamatában is kulcsfontosságú szerepet játszik. Önmagam és a másik megértése és elfogadása a társadalmi sztereotípiák, előítéletek lebontásának hatékony módja, és segít annak a nézőpontnak az elfogadásában, hogy a sokszínűséget előnynek tekintjük. A történet segíthet az olvasóknak a fogyatékos, sérült, akadályozott emberek

elfogadásában is. A különböző – egyedi képességű, igényű vagy “csak” eltérő tanulási stílusú – karakterek és velük történő szituációk megismerésével az olvasó láthatja, hogy mindenki érdemes az elfogadásra és a támogatásra, így a történet képes hozzájárulni a másokkal szembeni pozitív attitűd kialakításához. Az elfogadás, a tolerancia és a különleges bánásmód az emberiség számára kulcsfontosságú értékek, amelyek elősegítik a békét és a harmóniát a világban. A Harry Potter-regénysorozat világában az egyik leghatalmasabb mágikus erő a szeretet. A főszereplők gondolatai és cselekedetei megmutatják, milyen áldozatokkal és pozitív következményekkel jár, ha olyannak fogadnak el és szeretnek másokat, amilyenek, és ha az a céljuk, hogy mindenki boldog legyen.

**LUANG ISLAND: COASTAL ECOLOGY SYSTEM IN
AUTHERMOST SMALL ISLANDS (ESCAOSD),
MALUKU_INDONESIA**

KISSIYA, EFILINA & BICZÓ GÁBOR (PROF. PH.D.)

University of Debrecen
(Indonesia, Hungary)

E-mail: efilinakissiya12@gmail.com

Coastal communities and their ecology are an inseparable unit, connected to one another. The Luang Island community is one of the coastal communities on the outermost islands in Indonesia-Maluku Province-Southwest Maluku Regency. Understanding the ecological system of the people of Luang Island is inseparable from how they live their daily lives, which then accumulates into knowledge, habits as well as patterns to regulate their life order through a long historical process in an interaction with nature. This knowledge and habits depend on the geographical environment in which they live, in other words, the natural environment also influences the way they act and think. This pattern then plays a role in realizing the harmonization of their lives, to create unique social and cultural conditions which then become their spirit. This spirit can be seen in their daily lives. This study uses ethnographic research with an ecological anthropological approach. Data was collected through literature study techniques, interviews, FGDs and participatory observation. The data analysis technique used in this research is ethnoecology. The results of this study indicate that the influence between community relations and nature on Luang Island is reflected in the use of everyday language in communication, the ability to express sea areas based on local knowledge and presenting natural elements into the social culture of the people of Luang Island. The results of this study are useful for ecological studies in the outermost small islands in Indonesia and as a comparison among the forty-eight archipelagic countries in the world, both tropical and non-tropical.

ROMA SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A TELEPFELSZÁMOLÁSI PROGRAMOKBAN

KOCSIS PÉTER CSABA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: kocspet@gmail.com

A magyarországi roma integráció kérdése napjainkban több szakpolitikai területet felölel, kiemelkedő kérdésnek tekinthetjük az oktatás és a lakhatás kérdését. A szakpolitikai célkitűzések már az 1960-as évektől megfogalmazták, hogy ezen a két területen mindenképpen szükséges tervezett beavatkozásokat megvalósítani. A rendszerváltás előtti időszakban mindkét területen a központi elképzelések megyei és települési szintű megvalósítása történt meg, s míg az oktatás területén voltak mérhető eredmények az analfabetizmus csökkentése és a roma gyerekek iskolai végzettségének emelése területén, addig a roma telepek felszámolása sajátos képet mutatott. Az 1960-as évek végén elindított telepfelszámolási programok javítottak ugyan a romák helyzetén, azonban megvalósítása eredményeként a felszámolt telepek új helyen, a korábbtól kedvezőbb infrastrukturális környezetet hoztak létre, de az ott élők életét életüket jellemző szegregáltság fennmaradt, vagy újratermelődött. A rendszerváltás utáni időszakban a települési autonómia erősödésével sok ellátandó feladat mellett a településfejlesztési gondolkodásban kellett volna megjelenni a szegregált élethelyzetre adott válaszoknak is. Erre azonban a 2000-es évek második feléig kellett várni, amikor az uniós csatlakozást követően erre irányuló források is rendelkezésre álltak. Kérdéses azonban, hogy az ilyen típusú integrációs programokban, a szubszidiaritás elvének megfelelően, az érintett csoportok (vagyis a romák) milyen módon kerültek bevonásra.

Előadásomban néhány település példáján keresztül vizsgálom, hogy a telepfelszámolási programok esetében a roma célcsoport érdekei, részvétele milyen módon valósult meg. Kutatásomban a romák érdekeit képviselő szervezetek részvételére szoritkoztam, vizsgálva azt, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzat, vagy roma civil szervezetként megnevezett szervezetek milyen módon vettek részt a programok tervezésében, megvalósításában és a programok lezárulta után a fenntartási feladatokban.

THE INTERRELATIONSHIP OF L1 SKILLS AND L2 LEARNING IN STUDENTS LEARNING ENGLISH WITH DYSLEXIA

KOVÁCS-CSATÁRI ANNAMÁRIA (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: zebracsiko77@gmail.com

There are several reasons why it is almost impossible to describe the effects of SpLDs on second language learning. SpLDs comprise a wide spectrum of learning difficulties that vary from person to person in their degrees and, secondly, SpLDs hardly ever occur in a single form as they are present in a wide range of combinations. In addition, the differences between L1 and L2 also complicate the challenges the language learner has to face. In my presentation I highlight some factors and theories that definitely influence learning English as a foreign language with dyslexia. It is necessary to observe whether difficulties in L2 learning are caused by the transfer effect of L1, namely it is the effect of underdeveloped L1 skills, or by the cognitive abilities that underlie both L1 and L2 learning. Relying on recent Anglo-American research results, I focus on input processing (reading and listening) and output production (writing and speech) difficulties in learning English as an L2. Using the data available I narrow the scope of my investigation to Hungarian dyslexic students learning English in a formal school environment which naturally limits the variety of applied methods, resources and the conditions of learning. In my argumentation I never fail to remember that despite the hardships and difficulties it is much better for a dyslexic student to learn an L2 than getting an exemption because any learning process has more cognitive benefits than doing nothing.

4–6 ÉVES GYERMEKEK SPONTÁN NARRATÍVÁINAK GRAMMATIKAI SZERKESZTETTSÉGE

KRÁNICZNÉ SZABÓ ÁGNES (PH.D.)

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar,
Gyógypedagógiai Intézet
(Hungary)

E-mail: kraniczne.agnes@ped.unideb.hu

Az anyanyelv-sajátítás során az óvodáskor vége nagyon fontos állomás, hiszen ekkorra megszilárdul a gyermek nyelvében a beszédhangok rendszere, a szófaji kategóriák; és azok használata, valamint a grammatikai formák nagy része is (Gósy 2005). Óvodáskor végére gazdagodik a szintaktikai rendszer, valamint a gyermekek a felnőtt nyelvi mintáknak megfelelően kezdik toldalékolni a szavakat (Neuberger 2014). Ahhoz, hogy az anyanyelv-sajátítás ne okozzon problémát a gyermek számára, nagyon fontos a megfelelő nyelvi minta. A kisgyermekkor nyelvi ingerek nagyban befolyásolják a beszédproduktót (Cole és Cole 2003). A kutatás 4–6 éves gyermekek spontán narratívájában vizsgálja a szintaktikai szerkesztettséget a közlésegyeségek fejlődési mutatójának módszerével. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy hogyan alakul a gyermekek közléseinek grammatikai komplexitása az adott életkorokban, hogy miként változik a narratívák hossza és a beszédtempó évről évre, valamint, hogy hogyan befolyásolja a grammatikai komplexitást az, ha a szülők gyakran olvasnak hangosan a gyermekeknek. A kutatásban 30 gyermek vett részt, a teljes korpusz időtartama 60 perc. A felvételeket a Praat 6.3 programban annotáltam beszédszakasz- és szószinten (Boersma–Weenink 2013). A gyermekek beszédtempóját (szó/perc) és a szavak számát automatikusan határoztam meg Praat scripttel. A lejegyzett spontán narratívák

grammatikai és szintaktikai szerkesztettségének vizsgálatához a közlésegségek fejlődési mutatója (KFM) nevű módszert használtam. Az eredmények azt mutatták, hogy a 4–5 éves gyermekekhez képest a 6 évesek több szóból álló narratívákat hoztak létre, ezek grammatikai szempontból is összetettebbek voltak. Azoknál a gyermekeknél, akiknek a szülei keveset olvasnak fel, gyengébb eredményeket adatoltam, mint azon gyermekek esetén, akiknek minden este olvasnak a szülei. A vizsgálat során a gyermekek között nagy egyéni eltéréseket figyeltem meg. A nyelvi szint fejlettsége hatással lehet a későbbi tanulási folyamatokra, így az esetleges lemaradások korai felismerése után nagyon fontosnak tartom a megfelelő fejlesztések elvégzését.

SAJÁTOS NEVELÉSBEN RÉSZESÜLŐ DIÁKOK SPORTOLÁSÁVAL KAPCSOLATOS ATTITŰDVIZSGÁLAT

**LAOUES-CZIMBALMOS NÓRA ÉS SZERDAHELYI
ZOLTÁN**

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: laoues.nora@ped.unideb.hu

A sport jelentős hatással lehet a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek egészségére és fejlődésére. Egyre jobban hangsúlyozzák a társadalmi integrációt az európai uniós állásfoglalások (UNESCO, 1995; Európa, 1998), valamint szorgalmazzák, hogy az SNI gyerekek ne legyenek méltánytalanul megkülönböztetve társaiktól, kirekesztve társadalmi közegekből (UNESCO, 1995). A sport platform támogatja a befogadást, ahol SNI gyermekek ép társaikkal együtt vehetnek részt, ez segít csökkenteni a fogyatékossgal kapcsolatos megbélyegzést, és elősegíti a befogadóbb és elfogadóbb társadalom kialakulását (Laoues et al., 2018). A sport biztosítása SNI diákok számára nagy jelentőséggel bír, hiszen a hasznos szabadidő-eltöltésben, a mozgás iránti igény kielégetésében és az állapotuk javításában egyaránt fontos eszköz (Laoues et al., 2019). A rendszeres testmozgás javíthatja a figyelmet, a memóriát és a tanulási képességet, ami előnyös lehet azon gyermekeknek, akik nehézségekkel küzdenek ezeken a területeken. Tanulmányok kimutatták, hogy a mozgás jelentősen javítja a kognitív funkciókat és a sporttevékenységben való részvétel lehetőséget biztosít számukra fizikai, érzelmi és szociális készségeik fejlesztésére. Az integráció előmozdításával és a sikerélmény biztosításával a sport hozzájárulhat az SNI gyermekek életminőségének javításához. Az adatok SPSS statisztikai program által elemeztük (átlag, medián, módusz, szórás) és az összefüggések vizsgálatára Chi négyzet próbát alkalmaztunk.

A BÁBOZÓ GYEREK TITKA, AVAGY A BÁBU MINT A LÉLEK KIHANGOSÍTÓJA

LÁPOSI TERKA

DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar KID Tanszék
(Hungary)

E-mail: lapositerka@gmail.com

Virág Teréz (1998), pszichológus, úgy véli, hogy a bábuk hatalmának „titkait” három szférában érdemes kutatni. Ezek a bábok, a tárggyal játszó gyerek, és a bábjátékos titkai. A bábozást mint alkotást, a bábozót mint életadót, a bábút, mint átmeneti tárgyat tekinti. Amikor a művészeti módszerek gazdagítása, illetve a bábjáték „általános hasznának” kutatása a cél, érdemes még további szegmenseket fókuszba emelni, többek között azt, hogy a bábút készítem, a bábuval cselekszem, a bábjátékot befogadóként nézem. Három nézőpont, három megközelítési irány. Előadásomban azt szeretném reprezentálni, hogy a bábu a gyerek kezében testet adhat az értelmetlen és elviselhetetlen érzéseknek, megközelíthetővé teheti a megismerhetetlent. Tapasztalatom szerint napjainkban a bábjáték fejlesztő hatására evidenciaként tekint a pedagógia, konvenciók sokaságával érvel, és mégis elmarad a báblét értelmezése, a legfőbb hatásmechanizmusának komolyan vétele. Előadásomban azt az örök kérdést szeretném sűrű lépésekkel lekövetni, miszerint miért és miben tud segíteni a bábjáték, tulajdonképpen mi a báb. A bábu egy tárgy, amely egy szerep eljátszása, cselekvéssel való megjelenítése által megmozdul, az valamit vagy valakit helyettesít. A báblét olyan játékerteret feltételez, amelyben a bábu valaminek a helyére lép, felváltja azt, amit bemutat. Kiemelt céloknak tekintem annak megmutatását, hogy a tárggyal, a bábbal való játék absztrahálva teremt hidat a látható és a láthatatlan világ között, ezáltal alkalmas arra, hogy

komplexen ágyazzon meg a művészettel nevelés hatásmechanizmusának. Az azonosulás lélektani mechanizmusa leginkább a cselekvésvágygal jellemezhető, az akciók színpadjaként értelmezett bábjátékos műfaj messzemenően képes ezt kielégíteni. Az alkotói folyamatban az animációs szemlélet, a bábos és metaforikusgondolkodás, az absztrakció és az ezt érvényesítő képességek fejlődése a gondolkodási műveletek mindegyikére épít, fontos szerepet kap a többoldalú érzékelés egyidejűsége. Előadásomban szeretnék olyan tematikai lépésekre rámutatni, amelyek gyakorlati kulcsokat adhatnak a különleges bánásmódot igénylőknek.

AZ ÁLLATASSZISZTÁCIÓ ALKALMAZÁSA A FELSŐOKTATÁSBAN

LOVAS KIS ANTAL (PH.D., HABIL.)

Debreceni Egyetem GYGYK
(Hungary)

E-mail: lovaskiss@ped.unideb.hu

Az egyetemi hallgatók körében alkalmazott állatasszisztáció nem ismeretlen, számos külföldi példa bizonyítja a létjogosultságát. A célzottan egyetemistákra irányuló alkalmazás az Amerikai Egyesült Államokban jelent meg, de napjainkban a világ számos országában alkalmazzák, különösen a gazdaságilag fejlett urbanizált térségekben Ausztráliától, Nyugat Európáig. A segítő kutyák megjelenése a felsőoktatásban összefügg azzal a tudományos érdeklődéssel, amely a segítő állatok alkalmazása során tapasztalt pozitív hatások okainak feltárására és mérésére irányult. A hetvenes évek vége óta megszorodott vizsgálatokat többnyire egyetemekhez kapcsolódó kutatócsoportok végeztek, így kézenfekvő volt az egyetemeken nagy számban rendelkezésre álló hallgatók bevonása a különböző vizsgálatokba. Ezek a vizsgálatok is megerősítették, hogy a felsőoktatásban tanuló diákoknak különösen nagy szükségük van stresszcökkentő beavatkozásokra. Több kutatás is kimutatta, hogy a pénzügyi nyomás, a stressz, a depresszió és a szorongásos zavarok tünetei aggasztóan magasak a felsőoktatási hallgatók körében világszerte (Bayram és Bilgel, 2008; Eisenberg et al., 2007). Az amerikai egyetemi hallgatók 85%-a úgy érzi, hogy túlterhelt, 40%-uk szorong és 30% állítja, hogy negatívan befolyásolja a tanulmányi teljesítményét a stressz (Austin et al., 2010). A felsőoktatásban tanulók szerte a világon hasonló eredményeket mutatnak. Így az állatasszisztált aktivitásokat (Animal-

assisted interventions) egyre gyakrabban alkalmazzák a diákok mentális egészségének előmozdítására. Az egyetemi közeg, ugyanakkor jó lehetőséget nyújt a beavatkozások tudományos szintű dokumentálására, mérési eljárások kidolgozására. A Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán az állatasszisztációs képzés bevezetésével egy időben 2021-ben kezdődött meg az az egyetemista érzékenyítő program, amely keretében a hallgatók napi rendszerességgel találkozhatnak a böszörményi kampuszon segítő kutyával. Az ország első egyetemista érzékenyítő kutyájának sokrétű feladata van. Nem csak az állatasszisztált aktivitás terén végez feladatokat, hanem jelenlétével szocializációs szerepet is betölt, sokaknak segít az állattartásról kialakított képzeik újragondolásában. Előadásomban áttekintem az egyetemi hallgatók körében végzett állattal asszisztált aktivitások eddigi eredményeit és bemutatom a saját programunk jellemzőit, eredményeit és további lehetőségeit.

HAGYOMÁNYOS CSALÁDTÓL A SZIVÁRVÁNY CSALÁDIG

LUDMANN BARBARA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: barbiludmann@gmail.com

A tudományágaknak különböző aspektusokból közelítik meg a család fogalmának kérdését. A néprajz, a jog, a családpszichológia, a kulturális antropológia, a szociálpedagógia és a pszichológia egyaránt foglalkozik a család funkciójának és más aspektusainak kutatásával. A néprajzi megközelítés a házasság szerint a családok három típusát különbözteti meg: monogám, poligám és poliandrénszerű család. A jogi megközelítés a családon belüli hatalmi viszonyok megoszlását vizsgálja. A szociológiai megközelítés elsősorban a család szerkezetéből indul ki. Kutatásomban a különböző kutatások eredményeit felhasználva a hagyományos nagycsaládok átalakulásával foglalkozom, miképpen alakult ki a nukleáris család, illetve, hogy a társadalmi, gazdasági és politikai tényezők miképpen hatnak a család életére és a funkciók ezáltal miképp változnak.

A család fogalmának és funkciójának változása áll a kutatásom fókuszában, ezen belül is célom, hogy feltárjam a szivárvány családokon belül a család fogalmának és a bennük lévő nemi szerepek változását. Tervezett kutatásomban kiemelten szerepel, hogy az azonos nemű párok a gyermeknevelés során hogyan tudják betölteni a hagyományos családban meghatározott funkciókat. Az előadásomban bemutatom a korábbi ehhez kapcsolódó kutatásoknak az eredményeit. Valamint úgy gondolom ezekkel szoros összefüggésben állnak az aktuális, illetve korábbi szabályozások az azonos nemű párokra vonatkozóan. A jogi

keretek az életük szempontjából központi szerepet játszanak, mivel a társadalmi megítélés erősen befolyásolja a családon belül betöltött szerepeket is. Kutatásom aktualitását az adja, hogy jelenleg a szivárvány családok kérdéskörét kevés kutatás érinti, azonban mind a közbeszédben, mind a politikai véleményformálásban egyre nagyobb hangsúlyt kap e kérdéskör, azonban kevésbé ismert, hogy a szivárványcsaládokba örökbefogadott gyermekek számára a szivárványcsalád hogyan tud funkcionálni. A korábbi kutatások a szivárvány családokban megjelenő nemi szerepek szerinti munkamegosztásra tértek ki, a homoszexualitás társadalmi megítéléseivel és diszkriminációival foglalkoztak. Az előadásom összességében rövid szakirodalmi áttekintést foglal össze, továbbá a kutatási terv első változatát jelenti.

VITAMINÓRA- AVAGY PREVENCIÓVAL AZ EGÉSZSÉGES GYEREKÉRT

LUKÁCSI NÓRA

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvoda
(Hungary)

E-mail: lukacsinori@gmail.com

Nekünk pedagógusoknak kulcsfontosságú szerepünk van az elsődleges prevenció szintjén, hogy a gyermekek mozgásszervi betegségeit megelőzzük, felismerjük, szükség esetén gyógytestnevelést ajánljunk.

A kezdődő mozgásszervi elváltozások arányának növekedése jól látható már kora gyermekkorban, ezért sokkal tudatosabban kell foglalkozni a tartásjavítással, vagyis a helyes testtartás megéreztetésével, a helyes légzés kialakításával, a lábszár izmainak-, és a talpboltozat erősítésével. Ez a minőségi mozgás alapja.

Gyakorlati munkám során számos mozgásos játékban illetve a köredzés, mint mozgásforma kihasználásában rejlő lehetőséget keresek arra, hogy a tartásjavító, izomerősítő, nyújtó gyakorlatokat a gyerekek számára jó hangulatú játékokba illesszem. Szeretném bemutatni, hogy hogyan épül fel egy-egy mozgásos tevékenység (Vitaminóra) saját képeken keresztül.

GNAWA: SPIRITUAL SOUNDS OF HEALING SLAVERY, RITUALS, MUSIC

MADILI, MERYEM

University of Debrecen

(Morocco)

E-mail: meryemmadili27@gmail.com

Morocco is known for its cultural and ethnic diversity. In this writing, I would like to shed light on a mystical ethnic group in Morocco that baffled many people from all over the globe ; descendent of slaves whom traced their origin from Sub-Saharan countries (Mali, Guinea, Ghana, Senegal, Niger ...). It also refers to a spiritual type of music that can be used as method of healing with special rituals.

THE RELATIONSHIP BETWEEN MASS MEDIA AND COMMUNICATION WITH THE PROCESS OF THE DWELLING OF HUNGARIAN IMMIGRANTS IN THE SOUTH OF BRAZIL

MAES, FERNANDA LUCIA

University of Debrecen
(Brazil)

E-mail: maes.fernandalucia@gmail.com

This work aims to answer the questions of, what is the communication and mass media role in the process of settling down in a new landscape by the Hungarian immigrants in the South of Brazil, through analysis of the publications and communications in the medium newspapers, ranging from the year from 1921 to 1989. The main newspaper this research focuses on is the "O Correio do Povo" which is the main local newspaper of the city of Jaraguá do Sul, also the "Jaraguá: Seminarios Nacionalistas" another newspaper that circulated for a few years in the city. Thus, the focus is on reporting and analyzing newspaper advertisements and reports. Based on archive research, focused on the role of the media in the process of immigration and colonization in Jaraguá do Sul. The timeline range covers the propaganda made for the arrival of Europeans to the south - before 1891 as presented in books -, going through the publications in the local newspapers from 1921 to 1989. Finally, a brief introduction was made about the nowadays publications, reinforcing the role of the newspaper in remembering, which generates questions about its new roles in society under a digital acceleration. The whole analysis brought up also the main values and needs of the community during the first decades, through the portrait of the current in the past, which the newspaper helped to compose. Such aspects will help in the reflection of future analyses on how it was reflected in the local architecture.

**INEXPLICABLE BEINGS, PHENOMENA AND
EVENTS, CATEGORIZED AS MYTHOLOGICAL,
AMONG THE PEOPLES OF THE SOUTH SLAVS:
COLLECTIONS OF FOLK TALES, INTERVIEWS
WITH STORYTELLERS AND MYTHOLOGICAL
BEINGS IN MODERN NOVELS.**

MEDOJEVIC, MILENA

University of Debrecen
(Montenegro)

E-mail: milena.medojevic@gmail.com

The presentation contains the basic structural features of a same-named PhD research thesis. The main tasks of the research are to identify three focal fields with mythological elements, whether they are phenomena, objects, people, or creatures that some believe and others doubt exist. These focal fields are found in various collections of folk stories, contemporary literary texts as well as in interviews with storytellers. However, the focus is primarily on the introductory story and on providing the background of the general idea. The goal is to acquaint the audience with the background that explains the origin of the mentioned stories among the people. It talks about death, man's natural fear of it, and the world of the paranormal, religious, and mythological, which combined creates inexplicable phenomena that contradicts the rational reasoning of man. One of the hypotheses of the research itself is to understand why this phenomenon is still present in the human community and what benefits it brings. Furthermore, the methodology used in the research, includes comparison and contrast of information between folk stories and contemporary literary works. In addition, the most important research method used is the interview technique with the aforementioned storytellers with strategically selected persons who are assumed to possess quality information.

The cultural diversity of the Chinese community

MENG, LIU

University of Debrecen/Department of Ethnology
(China)

E-mail: liu.meng@arts.unideb.hu

At the beginning of the 1990s, the short-lived visa-free policy in Hungary allowed the first generation of Chinese immigrants to arrive in Hungary. After more than 30 years, the Chinese community has got a firm foothold in Hungary, bringing the second and third waves of Chinese immigration to Hungary. Most of these immigrants come from the southeast coast of China and a few from the central and northern parts. There are “inner borders” in the Chinese community in Budapest due to the various regional dialects depicting different regional relations rather than ethnicity. In this way, dialects have served as an important means of group identification for Chinese people in Hungary, demarcating the boundaries between the ethnic groups and constituting dialect-based groups such as Fujianese, Cantonese, Zhejiangese, Beijngese, and Northeasterners. Within the internal boundaries, the Chinese have formed various hometown associations speaking a common dialect and various functional associations to facilitate various aspects of life in the Chinese community. Because Chinese regional groups in Hungary have same cultural aspects, such as common language, customs, and habits, they bring people together. In addition, ethnic groups are subjective categories of identity and play the role of “tools” in the economic resources of the Chinatown community, i.e. they are complex involving the economic environment, resource distribution, and sharing relationships. When this complex encounters the host culture, the boundaries of the community change. For example, the various wholesale markets where Chinese businesses gather are in the

Pest district, and most Chinese live in Pest for the convenience of their business. A few Chinese started to move up to Buda Hill and gradually moved away from the Chinese community. As the Chinese become more economically powerful, the desire to integrate into the local mainstream society becomes stronger and stronger. Therefore, the Chinese consciously move away from the Chinese living circle and gradually move closer to the local community. This means that the internal boundaries disintegrate into “external boundaries”. According to Bass, the study of ethnicity is about the categorization of “person” and “self” as identified by its members, the interaction between them, and the maintenance and change of community boundaries depending on the context. In the process of moving from internal to external borders, we believe that there is a heterogeneous change in the identity of Chinese immigrants. However, it must be admitted that the Chinese have always kept some of the characteristics of their time in China. For example, the Chinese living in Hungary still have a “Chinese stomach” and custom of reuniting for dumplings, traditional ways of celebrating holidays, etc. The focus of this paper is on the dynamic process of moving from the inner border to the outer border, on how Chinese immigrants in the Hungarian Chinese community perceive their identity, and on the diversity of homogeneity (e.g. Chinese associations, food, festivals, customs that permeate the lives of Chinese immigrants) or heterogeneity (The Disintegration of the Boundaries of the Chinese Immigrant Life Circle) in the movement of cultural identities across the two borders.

A SZÜLŐK VÉLEMÉNYE GYERMEKÜK SPORT ÉS TÁNC TEVÉKENYSÉGEIRE EGY HAZAI ÉS KÜLFÖLDI MINTA ASPEKTUSÁBÓL

MEZŐ BOGLÁRKA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: bogimezo@hotmail.com

A tánc szerepe az óvodás korban kulcsfontosságú általános fejlődésük szempontjából. A tánc segíthet a kisgyermek fizikai, kognitív, szociális és érzelmi készségeinek fejlesztésében. Elősegítheti a kreativitást, az önkifejezést és a gyermekek iránti bizalmat is. Kutatások kimutatták, hogy a tánc pozitív hatással lehet a kisgyermek motoros fejlődésére, beleértve az egyensúlyt, a koordinációt és a hajlékonyságot. Ezenkívül a tánc javíthatja a kognitív képességeket, például a memóriát, a figyelmet és a problémamegoldó készségeket (Kosmat és Vranic, 2017). Társadalmi szempontból a tánc ösztönözheti a csapatmunkát, a kommunikációt és az együttműködést az óvodások között. A tánc az érzelmi fejlődést is elősegítheti azáltal, hogy lehetőséget biztosít a gyerekeknek az önkifejezésre és a kreativitásra, ami segíthet bennük az önbizalom és az önbecsülés fejlesztésében. A kutatásban gyermekek szülei által kitöltött kérdőív eredményeit mutatom be. A felmérésben a tánc és a sport szerepét vizsgáltuk magyar és osztrák szülők körében, összehasonlítottuk e két célcsoportot, hogy mennyire van ráhatással a mozgás és a tánc a gyermekekre és szüleikre, az okoseszközök használata milyen mértékben van jelen az óvodások és szüleik életében, továbbá milyen lehetőségeik vannak táncolásra, valamint a mozgás és a tánc milyen befolyással van a magyar és osztrák családok további életvitelük tekintetében. A begyűjtött adatokat SPSS (IBM SPSS Statistics 27

program) statisztikai program segítségével dolgoztuk fel, melynek során az alapstatisztikán túl (átlag, medián, módusz, szórás) az összefüggések vizsgálatára Chi négyzet próbát alkalmaztunk. A szignifikáns eltérést a kutatás során $p < 0,05$ érték alapján elemeztük.

TUDOMÁNYOS ÉS MŰVÉSZETI ALKOTÓMŰHELY

MEZŐ FERENC (PH.D.) ÉS MEZŐ KATALIN (PH.D.)

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: ferenc.mezo1@gmail.com

Tudományos és Művészeti Alkotóműhely (T.É.M.A.) címmel valósul meg 2022/2023-ban a Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület teljesítményre ösztönző jellegű, gazdagító típusú tehetséggondozó programja. A programot a Miniszterelnökség és a Nemzeti Tehetség Program támogatja (pályázati azonosító: NTP-INNOV-22-0095). A program az 1998-ban alakult, 2023-ban fennállásának 25. évfordulóját ünneplő Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület (rövid név: Kocka Kör, weboldal: www.kockakor.hu, Tehetségpont státusz: Akkreditált Kiváló Tehetségpont) tehetséggondozó projektje. A Tudományos és Művészeti Alkotóműhely tematikáját, céljait tekintve tökéletesen illeszkedik a Kocka Kör alapszabályban is rögzített céljához: a tudományok és/vagy művészetek és/vagy sportok terén tehetséges személyek segítéséhez, támogatásához. A tudományos és a művészeti alprogramokból álló program célja, hogy a bevont középiskolás diákokat olyan teljesítményre ösztönözze, mint: a) a fenntartható fejlődés témához kapcsolódó tanulmányok írása és azok ISBN számmal rendelkező e-kiadványban történő megjelentetése, b) a 2023. március 18.-án megvalósult VIII. International Interdisciplinary Conference (VIII. Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia) rendezvényen (szóban elhangzó vagy poszter) prezentáció közreadása magyar és/vagy angol nyelven, c) 3D virtuális kiállítás tablóinak megalkotása és e kiállítások közzététele, d) zászlókiállítás, e) filmalkotás, f) comics műfajú alkotások létrehozása, g)

a fenntartható fejlődésre fókuszáló számítógépes játék alkotása. E teljesítmények révén egyrészt lehetőség van a résztvevők (és alkotásaikon keresztül a tágabb közönség) fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteinek, attitűdjeinek alakítására, a résztvevők énképének alakítására, és teljesítményeik angol/magyar kétnyelvű dokumentumokkal történő igazolására, ami egyfajta tehetségútleveleként szolgálhat számukra jövőbeli ösztöndíj, pályázat, felvételi vizsga jellegű tevékenységeik során. A Tudományos és Művészeti Alkotóműhely keretében készült alkotások a Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület weboldalán keresztül ingyenesen elérhetők a projekt zárását követő években is, közzétételük pedig folyamatosan megtörténik a projekt 2023. június 30.-án megtörténő zárásáig.

A FLEXIBILITÁS VIZSGÁLATÁNAK PROBLÉMÁI

MEZŐ FERENC (PH.D.) ÉS MEZŐ KATALIN (PH.D.)

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: ferenc.mezo1@gmail.com

A kreativitás az 1950-es évektől – elsősorban Guilford és Torrance munkásságának köszönhetően – került a pszichológia és pedagógia, szűkebb értelemben pedig a tehetségkutatás fókuszába. A kreativitás iránti érdeklődést csak fokozta a tehetséggondozás történetében Szputnyik-sokként ismert jelenség. A Szputnyik-sok lényege: a tudományos és gazdasági téren történő versengéssel, ideológiai hadviseléssel és az immár mindkét nagyhatalom (USA és Szovjetunió) számára rendelkezésre álló atomfegyvereken alapuló technológiára építő Kölcsonösen Garantált Megsemmisítés katonai doktrínájával terhelt hidegháborús helyzetben 1957. október 4.-éről 5.-ére virradó éjszaka a moszkvai rádió bejelentette, hogy a világon elsőként a Szovjetunió bocsátott fel a Föld körül keringő mesterséges égitestet, a Szputnyik-1. műholdat. Ugyanennek az évnek novemberében pedig a Szputnyik-2. műhold is fellövésre került, melynek immár utasa is volt: Lajka kutya. Ez és a sikertelen USA-beli műholdfellövési kísérletek vezettek 1958-ban egyrészt a NASA, másrészt az USA-beli Nemzetvédelmi Oktatási Törvény bevezetéséhez, melynek célja a szovjet tudománnyal versenyképes amerikai tudós generáció nevelése – amiben a tehetséggondozás, szűkebb értelemben pedig a kreativitás fejlesztése is szerepet kaphatott. Napjainkban egyrészt a hazai tehetséggondozás révén, másrészt a mesterséges intelligencia (MI, artificial intelligence, AI) vonatkozásban merül fel ismét a kreativitás kérdésköre (ez utóbbi esetben a kérdés az, hogy lehetséges-e a humán kreativitásra képes

mesterséges intelligencia létrehozása, s ha igen, akkor annak milyen hatása lehet a társadalomra, az emberiségre).

A kreativitástesztek, -fejlesztőprogramok általában három klasszikus változóra összpontosítanak, ezek: a) fluencia (folyékony gondolkodás, ötletgazdagság, ami a tesztekben az értékelhető válaszok számával számszerűsíthető), b) originalitás (eredeti, újszerű gondolkodás, aminek számszerűsítése a szokatlan, ritka válaszok számával számszerűsíthető a tesztekben), c) flexibilitás (rugalmas, nézőpontváltásra képes gondolkodás, aminek számszerűsítése aszerint történik, hogy a vizsgálati személy értékelhető válaszai milyen sok egymástól különböző fogalmi kategóriába sorolhatók, röviden: milyen sokféle választ adott egy személy a kreativitásteszt által kínált nyitott végű feladatra). Noha mindhárom kreativitásváltozó kihívások elé állítja a tesztfejlesztőket, jelen prezentációban a flexibilitás konceptualizációjának és operacionalizációjának problémáira koncentrálnak. A flexibilitás konceptualizációjának problémái például: Hogyan definiálható a flexibilitás? Azonos-e az in vivo és az in vitro körülmények között vizsgált flexibilitás? Pozitív vagy negatív jelenség-e a magas flexibilitás pontszám? Mit értsünk a „sokféle” kifejezés alatt (tekintve, hogy a flexibilitás az ötletek sokféleségére utaló kifejezés)? A flexibilitás mérhetővé tétele során pedig a kreativitástesztek által alkalmazott fogalmi kategóriarendszerek sajátosságai, a pontozási metódus, a személyre jellemző pontszám kiszámításának módja terén találkozunk nehezen (vagy sehogy) kivédhető módszertani problémákkal.

TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTSÁG- SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTÉR-ISKOLAI SIKERESSÉG

NAGYGYÖRYNÉ KERTI IBOLYA
DEBRECENI EGYETEM GYERMEKNEVELÉSI ÉS
GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR
(Hungary)

E-mail: ezra.kerti@gmail.com

Az előadás célja, hogy bemutassa tanulásban akadályozottság és a szociokulturális háttér összefüggéseinek jelentőségét. Az előadás kísérletet tesz arra, hogy kiemelje a pedagógusi professzió, szemlélet mennyire befolyásolja a tanulásban akadályozott gyermekek iskolai sikerességét a köznevelés rendszerében.

Az oktatás eredményessége, színvonala, nagy hatást gyakorol az egyén későbbi életútjára. Az iskola első éveiben a korai diagnosztizálás felismerésben a pedagógusoknak, a gyógypedagógusoknak vitathatatlanul nagy szerepe van. A tanulási akadályozottság elsősorban az iskolai tanulási helyzetekben megmutatkozó probléma, amely többnyire a beiskolázást követően jelentkezik. A tanulási korlátok jelenléte változó és változtatható állapot, a kiváltó okok feltárásával kedvező irányú befolyásolásával, részben megelőzhető, részben mérsékelhető. Az előadás szekunderkutatásra épül, mellyel fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy több ok eredményeképpen nagyon sokféle tanulási probléma alakulhat ki. A halmozottan hátrányos környezetben élő gyermekek tanulási képessége óriási differenciát mutat a jobb életkörülmények között élő társaikkal szemben. A tanulásban akadályozott gyermekek nagy százaléka szociálisan hátrányos környezetből kerül az iskolapadba.

THE ISSUES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO LEARNERS WITH A SPECIFIC LEARNING DISABILITY

NEMES MAGDOLNA (PH.D.)

DE GYGYK

(Hungary)

E-mail: nemesm@ped.unideb.hu

To make language teaching effective, it is important to consider the forms of language teaching, especially when we talk about learners with a specific learning disability. Our theoretical paper tries to review the literature of language teaching and dyslexia. The goal of our paper is to briefly present the Különleges Bánásmód,8. (3) 32 definitions of dyslexia as well as to describe its signs and symptoms. This paper deals with the issues of language acquisition and language teaching, focusing on the difficulties which emerge when learning English. A dyslexic learner usually has difficulties in reading and writing in his L1, their reading is slower and they have problems with reading comprehension too. Besides the possible difficulties, we also discuss the strengths of dyslexic learners as their most important compensating skills are global/holistic thinking, visualisation, creativity and problem-solving. Our paper also deals with the regulations governing language teaching in schools and the issues of choosing the language to learn at school. In higher education and in the world of work, speaking foreign languages and having language certificates are advantages, consequently it is necessary to have appropriate course material. Language learners with dyslexia also have to take a school-leaving exam /GCSE in a foreign language, which is why our paper also deals with the output of language teaching in schools as well as the possibilities for dyslexic candidates offered by some

Hungarian language exams (ORIGO, BME, DExam, ECL) The paper also mentions the issues of course material and language course books, as well as addressing the question of inclusive teaching for dyslexic learners. We also discuss the competencies required by a Special Educator as a language teacher, as he/she can help students, not only in learning English but also in the integration process.

**THE DONKEY DIED, THE SNAKE (ALMOST)
SURVIVED
KUWAITI FOLKTALES; WHAT HAPPENED TO
HEMARAT AL GHAYLA AND NESÓP?**

NÉMETH KINGA

University of Debrecen
(Hungary)

E-mail: nemeth.kinga@gmail.com

The presentation is the brief introduction to an ongoing research project that is based on the collection and analysis of Kuwait folktales. The study attempts to decipher the socio-anthropological, context behind a collection of Kuwaiti narratives, offering an insight to Kuwaiti history, Islam, values, moral, everyday-life and culture at large, while intending to preserve the products of an eroding tradition, storytelling and the passing down of folktales through their popularization. This is in the very core of the pursuit to preserve such traditions for the academic and the wider community, whilst deciphering the social symbols exchanged between Kuwait's social groups through their very own narratives. As Hungarian academic research is scarce on the same topic in the mentioned geographic area and within the researched community, the Hungarian and the Kuwaiti academic and wider community will be able to extract value from the outcome; Under this study, it is hypothesized, that the observed process of the erosion of such narratives and traditions is the result of the nature of narratives that are not compatible with Islamic religious imperatives, and the self-perception, self-representation of the local community. The presentation ponders on the reasons for the phenomenon of a nation forgetting their

folk stories, while attempting to present snapshots of the contemporary state, use and interpretation of such texts. Some of the introduced narratives are examples of the imperialist era that opens the opportunity to pry on post-colonial contexts as well, while opening the opportunity to understand and discuss such texts in a wider historical context the social segmentation of the contemporary Kuwaiti society.

MAGYAROROSZÁGON ÉS KÁRPÁTALJÁN ÉLŐ FOGYATÉKOS GYERMEKET NEVELŐ CSALÁDOK ÉLETKÖRÜLMÉNYEI

OROSZ HENRIETTA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: oroszheni12@gmail.com

Hazai kutatási eredmények szerint az értelmi és súlyosan halmozottan fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok életkörülményei eltérnek a többségi családokétól. Az elszegényedés és az izoláció jellemzi mindennapjaikat. Ennek oka, hogy a gyermekük fokozott gondozási igénye miatt a szülők jelentős fizikai, lelki és anyagi megterhelést élnek meg. A családok számára nélkülözhetetlenek az állam által nyújtott egészségügyi, oktatási és szociális támogatások, valamint szolgáltatások, hogy korábbi életminőségüket megtartsák. A konferencián tartott előadásunk során a témában végzett kutatás tervét kívánjuk bemutatni. Empirikus kutatásunkban a Kárpátalján és a Magyarországon élő fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok életkörülményeit szeretnénk összehasonlítani. A téma aktualitását alátámasztja, hogy Ukrajnában, illetve Kárpátalján a fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok élethelyzetére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre kutatási eredmények, ezért a vizsgálat hiánypótlónak tekinthető. A kutatás során annak feltárása kerül a középpontba, hogy milyen sajátosságok jellemzik a kárpátaljai fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok életkörülményeit, milyen (közoktatási, szociális, egészségügyi) szolgáltatások és támogatások érhetők el számukra, kiknek a segítségére számíthatnak? Milyen különbségek mutatkoznak az

anyaországban és a határon túl élő fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok életkörülményeiben, hogyan élnek meg a családok gyermekük fogyatékossgát, hogyan alakul kapcsolati hálójuk, milyen tapasztalataik vannak a szűkebb-tágabb környezet viszonyulásáról, a két országban mennyire tér el a társadalom tagjainak szemléletmódja a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatban, milyen akadályokkal és nehézségekkel szembesülnek mindennapi életük folyamán? Kapnak-e, ha igen, akkor kitől ahhoz segítséget, hogy feldolgozzák átélte veszteségeiket, lehetőségük van-e részt venni gyógypedagógiai fejlesztésben? A témát a gyógypedagógia aspektusából kívánjuk feldolgozni, mivel a család diszfunkcionális működése, illetve a szülők és a szakemberek együttműködése befolyást gyakorolnak a gyermek fejlődésére, fejlesztésére.

THE ROLE OF DOGS IN MAINTAINING HEALTH AND INCREASING THE PHYSICAL ACTIVITY OF DOG OWNERS

PÁLINKÁS RÉKA, MÜLLER ANETTA (PROF., PH.D.)

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar Sportgazdasági és -
Menedzsment Intézet
(Hungary)

E-mail: rekapalinkas9@gmail.com

Nowadays, more and more dogs are kept, the number of dog owners shows an increasing trend every year, the number of pet dogs in Hungary approached 3 million in the summer of 2021, according to the research of the University of Veterinary Medicine. For owners of companion dogs, various leisure activities with the dog can encourage physical activity of the population, improving the population's health, so owning a dog can help increase physical activity and maintain a healthy lifestyle. Our goal is to present and collect secondary studies that proves the high physical activity of dog owners, which has a positive effect on both their physical and mental health. One of the most important leisure activities with your dog can be walking, which can contribute to ensuring the daily activity requirements as the dog encourages movement. International research suggests that owning a dog has a positive effect on individual physical activity and the mental health of dog owners. Nowadays, more and more households keep dogs as companion animals, not only for housekeeping, so dogs appear in both in recreation and in tourism, thus encouraging the activity of dog owners, which contributes to improving human health and working capacity, thereby reducing diseases. Today, more and more dog owners take their dogs with them on trips, vacations

or holidays. The aim of the study is to verify and summarize the role of dog ownership in physical activity and the health-protecting role of dog ownership based on various secondary researches.

GYÓGYPEDAGÓGUS HALLGATÓK MOTIVÁCIÓI AZ ÖNKÉNTESÉG TERÜLETÉN

PETVAI PETRA VIVIEN

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: petvaietra20e@gmail.com

Az előadásom célja, hogy megvizsgáljam a gyógypedagógus hallgatók mintájában, hogy milyen arányban végeznek önkéntes munkát, milyen területeken teszik, milyen hatások érik őket, illetve milyen a végzett tevékenység motivációs bázisa. Wilson (2000) úgy fogalmazott, hogy az önkéntesség olyan tevékenység, amit környezetünknek végzünk ellenszolgáltatás nélkül, de cserébe erkölcsi elismerést és megbecsülést kapunk. Fényes (2015) tanulmányában azt olvashatjuk, hogy a pedagóguspálya segítő szakma, mégsem önkénteskednek gyakrabban a pedagógushallgatók az egyetemi éveik alatt. Azonban azt is kimutatta Fényes (2015), hogy akik önkénteskedtek, azok motivációja valamivel tradicionálisabb, fontosabb számukra a másokon való segítség. A gyógypedagógus hallgatók kapcsán nem állnak rendelkezésünkre hasonló adatok.

A kutatás elméleti részében definiálom az önkéntesség fogalmát, annak három típusát, motivációs bázisát, illetve pozitív hatását az egyén szakmai és személyiségfejlődésére. Az empirikus rész egy saját, kvantitatív kutatás eredményeit mutatja be. A kutatás mintájába három felsőoktatási intézmény nappali és levelező tagozaton tanuló gyógypedagógia szakos hallgatói kerültek be (N=88). Az adatokat SPSS program segítségével elemeztem. A kutatásom felmérte, hogy milyen területeken önkénteskednek a hallgatók, volt-e mindez hatással az életükre, és milyen motiváció jellemzi őket. A megkérdezettek 56,8%-a

önkénteskedett a tavalyi évben. Ennek leggyakoribb időpontja a nyári időszak volt. A gyógypedagógus hallgatók fő motivációja a másokon való segítség, valamint a tapasztalatszerzés. A megkérdezettek közül 53 fő jelölte azt, hogy a szociális ügyek (pl. HH gyermekek segítése, menekültek segítése, gyermektáboroztatás stb.) területén végez leggyakrabban önkéntes munkát, ami illeszkedik a szakma segítő profiljához. A szakválasztás 50 főt (56,6%) nem befolyásolt abban, hogy több önkéntes munkát végezzen. A kitöltők 89,8%-a pedig úgy vélte, hogy előnye származott abból, hogy önkénteskedett, valamint 88%-ának az életére hatással volt a végzett önkéntes munka.

A KISEGÍTŐ ISKOLA MAGYARORSZÁGON 1920-1950 KÖZÖTT

PORNÓI IMRE (PH.D.)

DE-GYGYK

(Hungary)

E-mail: pornoi.imre@ped.unideb.hu

A kisegítő iskolákat erősítette az 1922.évi 130.700. sz. VKM rendelet, mely 2.§. 5. pontjában a tankötelesek oktatására rendelt intézetek közé sorolta a kisegítő iskolát is. Az újonnan szervezett, valamint a még szervezendő kisegítő-iskoláknak tanerőkkel való ellátása érdekében a VKM egyéves tanítóképző tanfolyamot szervezett, Budapesthez hasonlóan 1921-ben. Ezt az intézkedést támasztotta alá, hogy hazai és nemzetközi adatok szerint az iskolaköteles korúak 1,5 %-a szorult kisegítő iskolai oktatásra. Mindenütt, ahol az iskolakötelesek száma elérte az 1000 főt, kisegítő iskolát kellett volna alapítani alapítani. Az önálló kisegítő iskolák állami intézmények voltak, mivel átlag 40-50 koronával került többre egy tanuló oktatása. Többeket az iskola költségei riasztottak el. Hiába érveltek, hogy ez megtérül a szegényházak, javítóházak, börtönök, kórházak, menedékházak, elmeegógyintézetek kiadási tételeinél, s kellő neveléssel a tanulók 50-60%-a teljesen keresőképessé válhat, számuk 1940-re mégis csak 24-re emelkedett. A kisegítő iskolák zöme hiányos felszereléssel, a tanszerek, szemléltető eszközök hiányával, az elemi iskolák párhuzamos osztályaiként működtek, rövid tanfolyamon előkészített tanítókkal. Szakfelügyeletük pedig megoszlott a kir.tanfelügyelőségek és a gyógypedagógiai intézetek országos szakfelügyelősége között. Az 52.2291932. VII/b. VKM.sz.rendelete intézkedett arról, hogy az áttelepítő bizottságok minden egyes kijelölt tankötelest orvosi, intelligencia és pedagógiai vizsgálatnak vetettek alá, s

ajánló lapot állítottak ki, melyet az érdekelt szülőnek adtak át. A kiségitő iskola céljaként határozták meg, hogy az elemi iskolákat mentesítse azoktól akik fogyatékoságuk miatt nem tudtak osztálytársaikkal a normális oktatás keretében előre haladni így az oktatás és nevelés mellett a gyógyítást is intenzívebb módon kellett szolgáltatnia. A növendékek szakorvosi vizsgálata és kezelése a védelem legfontosabb és nélkülözhetetlen eszköze volt, az orvosi rendelőhöz és házi (zuhany)fürdőhöz hasonlóan. Szükségesnek látták a különálló épületet, rendes tantermekkel és mellék-termekkel, háziipari kiképzésre alkalmas és kellőképpen berendezett foglalkoztató műhelyekkel, a vidéki városokban 2—3 hold földdel, ahol a növendékek a mezőgazdaságban, gyümölcs- és konyha-kertészetben, méhészetben stb. szerezhettek ismeretet. Ez a tanterv megváltoztatását igényelte a kézügyességet fejlesztő gyakorlatok, s a mesterségekre előkészítő műhelyekben a gyakorlati irányú képzés erősítésével. A kiségitő iskola különleges eljárása az egyéni elbánás, az állandó szemléltetés, és a cselekvő tanítás volt. Tág teret biztosítottak a kézimunkának, kirándulásnak, dramatizálásnak és az illusztráló rajznak. Ugyanakkor az értelmileg fogyatékosok erkölcsi érzékét is javították, s az analfabétizmus és iskolakerülés ellen is hatásos volt. Az internátusos kiségitő-iskolák felállítását különösen az Alföld, a Tiszavidék, s a Dunántúl térségében kívánatosnak látták a falvakban és külterületeken lakó szellemileg fogyatékos gyermekek elhelyezésére, kiegészítve továbbképző műhelyekkel. Mindezek biztosítására volt szükség teljes képesítésű gyógypedagógus szakemberek képzésére, s nagyobb számú iskolára. Azonban a gyógypedagógiai osztályok tekintélyes hányada a Gyógypedagógiai Intézetek és Kiségitő iskolák Országos Szakfelügyelőségének megszűnése és a háború miatt megszűntette tevékenységét. 1945-öt követően a 70 000/1946. V. K. M. szám alatti rendeletet mellékletének 11.pontja a testi (érzéki), értelmi és erkölcsi fogatkozásokban szenvedő gyermekek külön nevelésével foglalkozott. Ezt követően hozta létre a gyógypedagógiai ügyosztályát a VKM.

ROMA GYERMEKEK A DEBRECENI LABDARÚGÓ AKADÉMIAÁN - EGY KVALITATÍV VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

RÁBAI DÁVID (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: david.rabai67@gmail.com

Jelen előadás egyik célkitűzése, hogy a szakirodalom alapján röviden bemutassa a romákra jellemző sportolási szokásokat, illetve értelmezze az ezzel kapcsolatosan felmerülő legfontosabb kihívásokat és esetleges korlátokat (Sütő-Gabóda 2013, Kovács 2016, Faragó és Konczosné 2017). Célunk még, hogy a kitörési lehetőségek egyik lehetséges opciójaként a hazánkban már 2001 óta működő labdarúgó akadémiai rendszer (Rábai 2021) kapcsán áttekintsük az akadémisták társadalmi háttérére vonatkozó legfontosabb összefüggéseket (Rábai 2021), illetve olyan kutatásokat, vizsgálatokat elemzünk még, amelyek a sport szerepét vizsgálják meg a társadalmi tőke lehetséges létrehozásában (Vörös és Szörényi 2019). A kutatásunk fókuszában egy kvalitatív vizsgálat áll, melynek keretében a Debreceni Labdarúgó Akadémia vezetőivel vettünk fel interjúkat annak érdekében, hogy választ kaphassunk az akadémia roma gyermekeire vonatkozó kitörési lehetőségeinek felmérésében. Az interjúk során az alanyok segítségével áttekintésre kerülnek az akadémiaán eddig megforduló roma gyermekek pályafutásainak irányai, illetve általánosságban is szó esik helyzetükről, lehetőségeikről, a kitörésükkel kapcsolatos esetleges korlátokról. Eredményeink alapján elmondható, hogy a labdarúgó akadémiaikon tanuló és fejlődő gyermekek összességében stabil társadalmi háttérrel rendelkeznek, viszont az akadémia felkínál olyan ösztöndíjszerű, támogató lehetőségeket (pl.

kollégiumi támogatás, buszbérlet, stb.) is, amelyek segítségével az intézményben lévő alacsonyabb társadalmi státusú gyermekek juthatnak jelentős segítséghez. Az akadémiai vezetők az interjúk során hangsúlyozták, hogy noha a roma gyermekek gyakran lemorzsolódnak a képzésből, ugyanakkor több sikeres pályafutást is maguk mögött tudhatnak már, ami arra enged következtetni, hogy a roma gyermekeknek is minden lehetőség adott a kitörésre az akadémia által. Az interjúalanyok elmondták még, hogy mindent megtesznek a roma gyermekek felkarolása érdekében, így senki sem kerül hátrányba gazdasági, társadalmi helyzete miatt.

**LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT
SZAKISKOLAI TANULÓK TANULMÁNYI
EREDMÉNYESSÉGÉRE VONATKOZÓ ADATOK
BEMUTATÁSA AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI
RÉGIÓBAN**

RÉTHÁTI CSILLA

Debreceni Egyetem

(Hungary)

E-mail: csilla.rethati@gmail.com

A végzettség nélküli iskolaelhagyás, hosszú évek óta fennálló oktatási és társadalmi probléma, mely az Európai Uniós programok fókuszába is került. Célunk a korai iskolaelhagyás fogalomértelmezésén túl, a kiváltó okok bemutatás, valamint azon tényezőknek a feltárása, amik a fogyatékossgal élő tanulók idő előtti iskolaelhagyásához vezetnek. Az előadás a szakiskolák lemorzsolódással veszélyeztetett diákjainak tanulmányi eredményességére vonatkozó adatainak vizsgálatával foglalkozik az Észak-magyarországi régióban. Vizsgálatunkban az Oktatási Hivatal által működtetett köznevelés információs rendszer adatbázisának a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókra vonatkozó nyilvános adatainak elemzésével foglalkozunk 2017/2018 II. félévétől 2021/2022 II. félévvel bezárólag. Arra keressük a választ, hogy a vizsgált időszakban a második félévben egy, vagy több tárgyból elégtelen minősítést kapott tanulók száma megegyezik-e az évisméltésre kötelezettek számával, valamint, hogy milyen változás figyelhető meg a második félévben egy vagy több tárgyból elégtelen minősítést kapott tanulók és az évisméltésre kötelezettek számában a tantárgyak szerinti megoszlásban. Az European Agency korai iskolaelhagyással és fogyatékossgal élők és/vagy sajátos nevelési igényűekkel foglalkozó

2017-es kiadványában a nemzetközi összehasonlításokban azt láthatjuk, hogy a sajátos nevelési igényű fiatalok korai lemorzsolódás kockázati tényezői ugyanazok mind az általános populációban. Fehérvári (2015) tanulmányában, melyben az oktatási expanzió következményeit, a lemorzsolódást és a korai iskolaelhagyást vizsgálta, rámutat arra, hogy a lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás trendjeit vizsgálva szembetűnő az Észak-Magyarországi korai iskolaelhagyás kimagasló aránya, valamint, hogy a lemorzsolódás a szakképzésben tanulókat érinti leginkább.

Bemutatómban ismertetem a magyar és nemzetközi irányelveket, melyek a fogyatékossgal élők társadalmi integrációját kívánják elősegíteni és a végzettség nélküli korai iskolaelhagyást megakadályozni.

PLOP, PLOP, FIZZ, FIZZ, OH WHAT A HUMANOID ROBOT AS A LEARNING ASSISTANT FOR DOWN SYNDROME (DS) CHILDREN IT IS

RUSLI, NOR AMALINA BINTI

Doctoral school of Human Science , University Debrecen

E-mail: amalinaa.rusli@gmail.com

The aim of this study is to analyze to what extent the use of humanoid robots can be used as a learning assistance for Down Syndrome (DS) children. A number of humanoid robots, including MARIA T21, KASPAR, Pepper, NAO, and Eve robots, will also be used to aid in the emotional, social, and communication development of DS children. Several studies in the past have demonstrated that humanoid robots are superior platforms to engage and amuse children while they are learning due to their body language and multimodal interaction abilities. Today, technological advancements have made it possible for humanoid robots to carry out a variety of human-like tasks or act like a human. Consequently, it has piqued academics' interest in learning about the potential benefits of utilizing humanoid robots as an intervention for DS children. This study's methodology is literature research, which involves examining statistics and data gleaned from previous researchers' work. Most of the articles highlight the admirable potential of using humanoid robots to support DS children to grow their desired skills and improve their current proficiency. Humanoid robots have a lot of great benefits for the growth of DS children, but they still can't take the position of a genuine teacher in terms of duties. Researchers discovered that there are still a ton of studies that need to be conducted on the usage of humanoid robots for DS children. Much earlier research either concentrated on learning issues in general or involved Autism Syndrome Disorder (ASD)

children only. Therefore, researchers also anticipate that given the sheer volume of humanoid robots being built now, the corporations producing them will give DS children their full attention.

CREATIVE TEACHING OF ASTRONOMY IN PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION

SAMATOVA, AZIZA

University of Debrecen
(Hungary)

E-mail: samatovaziza97@gmail.com

The article presents a study of the relevance of the application of creative methods of teaching astronomy in preschool and primary education, especially in the context of the modern development of science and technology. Based on theoretical and practical aspects, the article discusses the importance of using the principles of teaching astronomy in this age group. During the study, methods for creative teaching of astronomy were developed and described, aimed at shaping children's ideas about the modern scientific astronomical picture of the world. The study of astronomy in preschool and primary education can be effective when using creative teaching methods. Creative teaching of astronomy contributes to the development of children's interest in science, the development of thinking and creativity. This is necessary to form children's ideas about the scientific and astronomical picture of the world and develop their intellectual potential. The article analyzes the results of pedagogical experiments, which proved that creative teaching of astronomy significantly increases children's interest in science and contributes to the development of their creative thinking and potential. Specific examples of methods and tools that can be used to create an attractive and effective learning environment are considered. The main principles of creative teaching of astronomy in preschool and primary education are games, experiments, communication, creativity, and the use of various visualization tools. These methods and principles help

children to better understand theory and scientific facts and enable them to participate in activities. Thus, this article can become the basis for the development of new methods and approaches to teaching astronomy in preschool and primary education, as well as for improving the effectiveness of existing methods. It can also be an important contribution to developing the scientific and creative potential of children and ensuring their successful adaptation to the modern world of science and technology.

TEACHERS WITH NO SPECIAL NEEDS QUALIFICATIONS TEACHING IN AN INCLUSIVE CLASSROOM

**SÁVAI-ÁTYIN REGINA, RUSLI AMALINA N. , SZŰCS
TÍMEA , BACSKAI KATINKA (PH.D.)**

Univerity of Debrecen
(Hungary)

E-mail: atyinregi97@gmail.com

Today's global education system is accustomed to having teachers who teach in inclusive classrooms. Therefore, the objective of this article is to determine how well-prepared teachers are to work with students with special needs, especially with students with behavioral, emotional, social, and learning difficulties at a number of Hungary-based schools. This study's significance also lies in determining what factors may assist teachers in ensuring that the teaching and learning process runs smoothly. It will also examine the challenges that teachers confront in terms of the classroom environment, the curriculum, the resources available to them, the delivery of their lessons, and the support they receive from the school. Methodology. In the current qualitative study, we analysed semi-structured in-depth interviews (n=9) with form masters in two Hungarian counties, Hajdú-Bihar and Szabolcs-Szatmár-Bereg. We have examined teachers in the two areas of public education: primary schools (n=4) and secondary schools (n=4). In our interview outline, we grouped the questions into five dimensions: introduction, the institution, the class, teaching, and contact with parents. We used the methods of text reduction, meaning condensation, and finally categorisation for the interview analyses. Main Result. The main result

of our research is that we got an overall view of the family background of the students with behavioral, emotional, social, and learning difficulties (BESD) and explored the methods teachers use in their lessons when a child with special needs is in the class. The study also focuses on teachers' career motivation and what teachers experience as the biggest work-related challenges. Main conclusion. To conclude, teachers' in-depth special needs training, qualifications, and ongoing professional development are crucial to their capacity to successfully support the delivery of instruction in inclusive classrooms (Wrey et al., 2022). Furthermore, Symeonidou et al. (2023) highlighted that teachers' self-confidence grew when they learned about inclusive curriculum design.

A KUTYÁS TERÁPIA FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN

SZALÓKI MÁRIA

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája
(Hungary)

E-mail: szaloki.maria@ped.unideb.hu

A Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája Fejlesztő Munkaközösségének gyakorlatát, mint jó gyakorlatot szeretném prezentálni a gyerekek személyiség-, képességfejlesztési lehetőségeinek, alternatíváinak gazdagításához. Szeretném bemutatni a sokszínű fejlesztési mód egyikét, amely a gyerekek optimális fejlesztését szolgálja : A kutyás terápia fejlesztési lehetőségei óvodás korú gyermekeknél. A kutyás terápia létjogosultsága. Miért jó a kutyás terápia ? Állatasszisztált terápia alkalmazási lehetőségei az óvodában. Mikor , és hogyan alkalmazhatom az állatasszisztált terápiát ? Mire jó az állatasszisztált terápia ? Gyakorlatias kutyás kérdések, szempontok amelyeket figyelembe kell vennem a terápia alkalmazása során. Jó gyakorlat a mindennapokban. (gyakorlati példák).

A FIZIKAI AKTIVITÁST BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA

SZERDAHELYI ZOLTÁN

Debreceni Egyetem
(Hungary)

E-mail: szerdahelyi.zoltan@ped.unideb.hu

A fizikai aktivitással kapcsolatos kutatások száma az elmúlt években exponenciálisan nőtt. A rendszeres mozgás jótékony hatásainak bemutatását több összefoglaló munka is tartalmazza. Kutatásunk során Hajdúböszörmény lakosságának korra és nemre reprezentatív vizsgálatát végeztük el, a fizikai aktivitásbefolyásoló külső tényezők figyelembevételével. Kérdőíves kutatást alkalmaztunk (N=878). A kérdések a szociodemográfiai adatokon túl vizsgálták a fizikai aktivitás összetevőit, külső és belső motivációs hátterét. A kitöltött kérdőívek adatait statisztikai elemző program (SPSS Statistics 25.0) segítségével rendszereztük, és végeztük el a szükséges statisztikai próbákat. A fizikai aktivitást befolyásoló külső tényezők (oktatási intézmények hatásai, szülői minta, baráti minta, jövedelmi viszonyok, lakhely adottságai, szabadidő mennyisége) a nemek és életkori csoportok függvényében értelmeztük. Elemzésünkben összefüggéseket kerestünk az egyén fizikai aktivitása és a különböző motiváló faktorok között. A mozgás külső motívumainak megismerését pedig hasznosnak tartjuk a különböző típusú (preventív) mozgásprogramok kidolgozásánál, illetve azok hatékonyságának növelése miatt. Az eredmények alapján elmondható, hogy az oktatási intézményekben (általános- és középiskola) töltött időszak hatásai csak kismértékben befolyásolják a vizsgált populáció fizikai aktivitását, mely intő jel lehet a testnevelés területén dolgozó szakemberek számára. A vizsgált minta jellemzői az országos felmérések

eredményeivel összhangban állnak (fizikai aktivitás mértéke, a nemek között kialakuló különbségek jellemzői). A motivációs tényezőket vizsgálva az egészségi állapot (fizikai, mentális) javítása élvez elsőbbséget, mely különösen fontos, hiszen az elmúlt esztendőket kedvezőtlenül befolyásolták (pandémia hatásai) a hajdúböszörményi lakosság fizikai aktivitását. A külső tényezőkkel szemben a belső motívumok erősségét figyelhetjük mely, mely az egyén magasfokú autonómia-igényével áll összefüggésben.

A MAGYAR NYELVŰ ROMA/CIGÁNY KULTURÁLIS NEVELÉST FOLYTATÓ ÓVODA HELYE A NEMZETISÉGI NEVELÉSBEN

SZEREPI SÁNDOR (PH.D.)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: szerepis@ped.unideb.hu

2013 óta, a (17/2013.(III.1.) EMMI rendelet hatályba lépését követően egyedülálló módon Magyarországon lehetőség nyílt a roma kultúra középpontba helyezésével működő nemzetiségi óvodák létrehozására. A jogszabály azt a felemás helyzetet igyekezett orvosolni, mely a hazai cigány/roma népesség önazonossága és nyelvi sokszínűsége miatt a többi nemzeti kisebbséghez képest kialakult hazánkban. A romani (vagy beás) nyelv feltételezhetően az érintett társadalmi csoportok legfeljebb negyede számára élő, ezért a cigány/roma kultúra hangsúlyozásával váltotta ki a jogalkotó az anyanyelvi feltételeket. A köznevelés berkein belül a várakozások egy jelentős számú ilyen programmal működő óvoda létrejöttét vizionálták, azonban egy évtized elteltével is csak elenyésző intézmény hívhatja magát roma, cigány kulturális nevelést folytató óvodának. Milyen okai lehetnek ennek a jelenségnek, hiszen a hátránykompenzáció és az esélynevelés folyamatának, illetve a kulturális identitás megőrzésének ideális terepe lehetne ez az intézmény típus. Viszont többnyire még az olyan településeken sem valósult meg az átalakulás (roma, cigány kulturális nevelést folytató óvoda), melyek lakosságának döntő hányada a roma kisebbséghez tartozik. Miért nem működik ez a folyamat, dacára a felkínált lehetőségeknek? Véleményünk szerint legalább három olyan tényező játszik szerepet a "kudarcban", melyek külön-külön is gátolhatják a váltást. Egyrészt sok esetben

hiányoznak azok a tudás- és képzettségbeli feltételek, melyek a roma, cigány kulturális tartalom megjelenítését elősegítenék. Másrészt az intézményvezetők- és fenntartók aggodalma is hathatós ellenérv, harmadrészt pedig (bár ez természetesen inkább feltételezés) nem minden esetben támogatják a programot a roma származású óvodahasználók sem. Az előadás alapját a vonatkozó szakirodalom, illetve a 2017-2020 között lebonyolított "Esélyteremtő óvoda" elnevezésű projekt szakmai anyagai, statisztikai adatai adják.

A KÖTÖTT FORMÁJÚ MOZGÁSTEVEKENYSÉG SNI- S GYERMEK SZEMSZÖGÉBŐL

SZILÁRD ZSUZSANNA (PH.D., HABIL.)

Semmelweis Egyetem Pető András Kar
(Hungary)

E-mail: sasizisu@gmail.com

Minden gyermek különleges, de különböző ütemben fejlődik. Egyes gyerekek elég korán elérik az adott mérföldköveket, míg mások csak később és vannak, akik olyan idegrendszeri érésben történő lemaradást mutatnak, amelyek fejlesztést igényelnek. A speciális igényű gyermekek fizikai tevékenységbe való bevonása sok esetben kihívást jelent a pedagógusnak. A befogadás kihívása sok kérdést vet fel a szülők, kortársak, pedagógusok körében. Az SNI-s gyermekek jellemzően gyengébb biomotoros képességekkel, gyengébb izomtónussal rendelkeznek, nehézségeik vannak a kontrolált, koordinált és hatékony mozgásban. Sok esetben ezek a kevesebb mozgásingernek és a csecsemőkorai reflexek megmaradásának köszönhetőek. A fizikai aktivitás minden gyermek számára fontos. Számos érv szól amellet, hogy a fizikai tevékenységbe sikeres beilleszkedés megvalósuljon. A befogadás folyamata egy állandó folyamat, amelyen folyamatosan dolgozni és reflektálni kell. A testnevelés adaptálása egy személyre szabott tervezett program, amely megoldás az egyén egyedi igényinek kielégítésére. Célja, hogy mindenki számára sikeres részvételt biztosítson a fizikai tevékenységben a meglévő tevékenységek módosításával vagy új tevékenységek kialakításával. A pszichomotoros területen belüli problémák kezelhetők egyénre szabott programozással. A tevékenység módosítása a szabályok, az eszközök, a környezet, az instrukciók megváltoztatásával valósulhat meg. Az ilyen típusú változtatások biztosítják a sikeres részvételt a testnevelés tevékenységben.

**SAYAW NG BATI: A PERSPECTIVE ON
TRANSCULTURATION OF THE SPANISH
COLONIAL HERITAGE IN THE SOUTHERN
TAGALOG REGION OF THE PHILIPPINES**

TAMAYO, JOSE ANTONIO LORENZO L.

University of Debrecen
Philippine Islands
E-mail: jolotamayo@gmail.com

Just like other dances that developed during the Christianization of the Philippines, the Sayaw ng Bati (Dance of Greeting), a dance performance conducted during the dawn of Easter Sunday in the Southern Tagalog Region, is a byproduct of transculturation, a process where the subordinate culture (the colonized) selects certain cultural items in the dominant culture (the colonizer) that fits their contexts and preferences. This paper then aims to elucidate how transculturation occurred in the Philippines that dramatically altered the precolonial heritage of the Filipino people during the Spanish colonization of the country. Using a variety of sources from reputable Filipino scholars in the field of cultural anthropology and dance, the precolonial and Spanish colonial experience were reviewed and contrasted to understand how transculturation happened in Philippine society and to look for parallels between the two historical contexts, which also affected how dance forms imported from Europe were perceived and developed through the ingenuity of Filipinos during the colonization of the archipelago.

**KAFALA SYSTEM: EXPLORING THE
INTERSECTIONALITY IN THE INTEGRATION OF
MIGRANT WORKER TO THE JORDANIAN LABOR
MARKET**

TRAN, MANH KHA

Debrecen University

(Vietnam)

E-mail: khatmkgrad@gmail.com

This research project will explore migrant workers' experiences with the patronage-based kafala system in the Hashemite Kingdom of Jordan. While many research attempts have delved into disclosing the restricted and exploitative aspects in the varying experience of the migrant workers, there is still a dearth of attempts that explore the way the migrant workers flexibly and strategically employ their multiple and intersecting identities to seek upward professional and social mobility. Through the implementation of an intersectional and actor-centered approach, and the uses of a qualitative design, this project seeks to explore the dynamic interaction between migrant actors and representatives of institutions in Jordan. By pursuing a qualitative and intersectional analysis of the migrantworkers' experiences with the kafala system, the project aims to contribute to a better understanding of the interplay of transborder mobility and institutional dynamics.

USING THE REGGIO APPROACH TO DEVELOP CHILDRENS' CREATIVITY

VARGÁNÉ DR. NAGY ANIKÓ

Debrecen University
(Hungary)

E-mail: vnaniko2013@gmail.com

In our presentation, we present the education of Reggio Approach focusing how it thinks about creativity and differentiate. We want to demonstrate the model of the educational philosophy as it is well-known all over the world but in Hungary. In our presentation we present the philosophy about the characteristics of the model of Malaguzzi's education approach, which is a unique model of the way he thinks about the hundred languages of children, which give lots of possibilities and experiences for children to demonstrate their wide range of creativity. This approach was developed by pedagogist Loris Malaguzzi and parents in the villages around Reggio Emilia, Italy; the approach derives its name from the city. The Reggio Approach is an educational philosophy and pedagogy focused on early childhood education. This approach is a child-centered and constructivist self-guided curriculum that uses self-directed, experiential learning in relationship-driven environments. The programme is based on the principles of respect, responsibility and community through exploration, discovery and play. At the core of this philosophy is an assumption that children form their own personality during the early years of development and they are endowed with "a hundred languages", through which they can express their ideas. Children have endless ways and opportunities to express themselves. The aim of the Reggio approach is to teach children how to use these symbolic languages in everyday life. One of the pillars of the approach is

that children can learn through experiences of touching, moving, listening, and observing and they must be allowed to explore the world around them. Using the Reggio Emilia approach teach us to know more about the natural development of children and help us to be a more child-centred educator.

BÖRTÖNBEN VÉGZETT EMPIRIKUS KUTATÁS NÉHÁNY MÓDSZERTANI SAJÁTOSÁGA

VERES RÉKA JANULA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
(Hungary)

E-mail: jana.reka8@gmail.com

Előadásomban a börtönön belüli szociális segítségnyújtás hatása a bűnelkövetők reintegrációs kilátásaira címet viselő folyamatban lévő kutatásom néhány módszertani sajátosságát mutatom be. Ugyanis vizsgálatom adatgyűjtésének fontos módszertani elemei a fogvatartottakkal készített interjúk, amelyek speciális jellegükből adódóan sajátos felkészültséget és adatgyűjtői magatartást igényelnek. Ezért előadásomban a kutatói pozíció kérdéskörének néhány speciális vonatkozását járom körül. A kutatói pozíció értelmezéséhez számos tudományterület képviselői járultak hozzá, kriminológiai, szociológiai és antropológiai szakirodalmak sora vizsgálja és elemzi a kutató és beszélgetőpartnere közötti inter-akciók sajátosságait és nehézségeit. Előadásomban a szakirodalmi adatok bemutatását ötvözöm, szociológus, kriminológus szakemberekkel, illetve egykori börtönparancsnokkal készített interjúim tanulságaival, és így a kutatói pozíciót vizsgáló problémakör elméleti és gyakorlati vonatkozásaiba is bepillantást nyújtok. Továbbá abba is, hogy ők hogyan látják az adott kérdéskört, mik azok, amik általános, illetve a szakmájukból kifolyólag sajátosan felmerülő problémák, jelenségek. Saját kutatásom kapcsán a fogvatartottakkal készített interjúk sajátosságait értelmezem. Kitérek azokra a nehézségekre, amelyek a releváns adatgyűjtést megnehezítik ebben a speciális kutatási helyzetben. Így többek között kitérek a kutató nemét és korát érintő nehézségekre, valamint azt a kérdést is értelmezni

fogom, hogy a fogvatartottak számára az interjúszituáció felidézi-e az elfogásukat követő vallomástételi helyzetet és ha igen, ez milyen formában befolyásolhatja az adatgyűjtés az esetleges negatív asszociáció. A kutatói pozíció kapcsán vizsgálom azt is, hogy okozhat-e problémát kutatói oldalról a börtön világának túlzott misztifikációja.

**EGYÜTTNEVELÉSBEN SZERZETT
TAPASZTALATOK NORVÉG ÉS MAGYAR
NEMZETISÉGŰ FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ
SZEMÉLYEK ÉLETTÖRTÉNET INTERJÚIBAN**

VISSI TÍMEA (PH.D.)

Semmelweis Egyetem Pető András Kar
(Hungary)

E-mail: vissi.timea@semmelweis.hu

Bevezetés. Az inklúzió, a fogyatékossgal élő gyermekek együttnevelése sokat kutatott téma, azonban kevés az olyan kutatások száma, amelyben az érintettek véleménye és tapasztalata kerül fókuszba. Az előadás egy doktori téma részeredményeit mutatja be, akadályozottsággal élő fiatalok az együttnevelés során szerzett tapasztalatainak elemzésével. A megközelítés másik újszerűségét a norvég és magyar nemzetiségű fiatalok tapasztalatainak összehasonlítása, közös és eltérő aspektusok feltárása adja. Módszer. A kutatásba 6 norvég és 14 magyar nemzetiségű (22-36 év) fogyatékossgal élő felnőtt került bevonásra. A résztvevőket élettörténet interjúra és általuk fontosnak ítélt életeseményeik idővonalon való ábrázolására kértük fel egy központi téma – társadalmi együttélés – fókuszba helyezésével. A kutatás felépítése és az elemzés a Megalapozott elmélet módszerével történt. Az előadásban 17 fő (6 norvég és 11 magyar) együttnevelésben résztvevő személy interjúi kerülnek elemzésre. Eredmény. A két országban az együttnevelés gyakorlata, az ehhez szükséges feltételek biztosítása jelentősen eltér. A norvég iskolákban az együttnevelés a 70-es években elkezdődött, és 1992-re a speciális iskolákat bezárták, minden iskola mindenki iskolája, ami erős társadalmi elvárás is. Az iskolák igyekeznek igazodnia a hozzájuk jelentkező gyermekek sajátos jellemzőihez.

Magyarország a többutas modellt választotta, a fogyatékossgal élő gyermekek együttnevelésének kezdete a 90-es évekhez köthető, de a speciális oktatási intézmények is megmaradtak. A norvég résztvevők interjúiban a hozzáférés biztosítása fel sem merült, míg a magyar résztvevők tapasztalata alapján a magyar iskolákban mind a fizikai környezet akadálymentesítése, mind a tanulást támogató infokommunikációs akadálymentesítés korlátozott. A norvég résztvevők iskolai életét igény esetén személyi asszisztens segítette. A magyar résztvevők ilyen támogatást nem kaptak. A pszichoszociális akadálymentesítést – tehát a társak, pedagógusok részéről tapasztalt fogadtatást, viselkedést, sztereotípiákat, attitűdöt – tekintve a két ország közötti eltérések eltűnnek. A 17-ből 15 résztvevő hónapokig vagy évekig járt úgy iskolába, hogy a közösségben peremre szorultak, vagy teljesen kizáródtak. Egyetlen résztvevő sem emlékszik sikeres pedagógiai beavatkozásra. Konklúzió. Norvégiában az inkluzív iskola erős társadalmi elvárás, a fogyatékossgal élő gyermekek együtt-neveléséhez szükséges feltételeket az állam biztosítja. Magyarországon az együttneveléshez szükséges feltételek biztosítása korlátozott, a fogyatékossgal élő gyermekek számára a hozzáférés az iskolai folyamatokhoz sok esetben akadályozott. A kutatás azonban arra is rávilágít, hogy a szabályozható és biztosítható feltételek megteremtése nem jár automatikusan a társadalmi befogadással, a viselkedés és elfogadás kialakulásához, formálásához egyéb intézkedések, változtatások is szükségesek.

AZ IDEJÉBEN ELKEZDETT SZENZOMOTOROS FEJLESZTÉS

ZÁGONYINÉ NAGY SZILVIA

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvoda, Hajdúböszörmény

(Hungary)

E-mail: sylverdeb@gmail.com

A szenzomotoros fejlesztés ma sokféle néven létezik, azonban mindegyikben van egy közös vonás: azoknak a gyermekeknek kell a terápia, akik organikusan éretlenek. Lakatos Katalin, a Tervezett Szenzomotoros Tréning megalkotója szerint „az organikus éretlenség azt jelenti, hogy késhetnek azok, a gyerek idegrendszerében genetikusan kódolt folyamatok, mint például a fejemelés, kitámasztás, kúszás, mászás, járás, futás vagy egy beszélő, szerető környezetben a figyelem kialakulása, hangforrások beazonosítása, hangok kiadása, majd a beszéd elkezdése. Az organikus éretlenség a későbbiekben egy sor problémát okozhat az egyénnek a különböző tanulási helyzetekben, a munkavállalás során és a személyes, családi életében is. Az előadásban a szenzomotoros tréningek bemutatására kerül sor az anamnézistől elindulva, a vizsgáló eljárásokon keresztül a megfelelő terápia kiválasztásáig és alkalmazásáig.